Kulturně společenský **časopis**
2000 • 5
na Internetu

DOBRÁ ADRESA

Z obsahu

Literární akademie:
pro akademiky či literáty?

Antikvariáty, antikvariáty,
antikvariáty...

Jak se Wernisch rozehnal

Obsah:

O čem se (ne)mluví

Karel Poulík: **A co pa nám to píšou z Únie?**

Vladimír Novotný: **Literární akademie: pro akademiky či literáty?**

Tentokrát místo rozhovoru

Jakub Šofar: **Antikvariáty, antikvariáty, antikvariáty...**

Výtvarné umění

Jan Los: **Obrys jednoho života**

Hudba

Jakub Šofar: **Hrůzyrumuniplní!**

Literatura

Štefan Švec: **Jak se Wernisch rozehnal**

Vladimír Novotný: **Jedna cesta necesta: Skupina 42**

Co se chystá

Ukázky z nejnovějších básnických titulů nakladatelství Triáda

Představujeme Vám (nová jména české poesie a prózy)

Simona Ester Brandejsová: **Bojím se bledé ženky**

DOBRÁ ADRESA

Na titulní stránce: Antikvariát Ztichlá klika (viz článek na str. 8), foto Martin Špelda

Dobrá adresa, kulturně-společenský měsíčník na internetu, číslo 5, ročník 1. E-mail: dobraadresa@first-net.cz. Vydává Klub přátel Dobré adresy. Šéfredaktor: Radim Kopáč. Redakce: Pavel Hájek, Jan Los, Vladimír Novotný, Kateřina Rudčenková, Viki Shock, Jakub Šofar. Grafická úprava a výtvarná redakce: Jakub Tayari. Výstavba internetových stránek: Libor Koudela. Neoznačené fotografie archiv redakce. Redakcí nevyžádané rukopisy, kresby a fotografie se nevracejí. Technická podpora studio Grafin a FirstNet a. s.

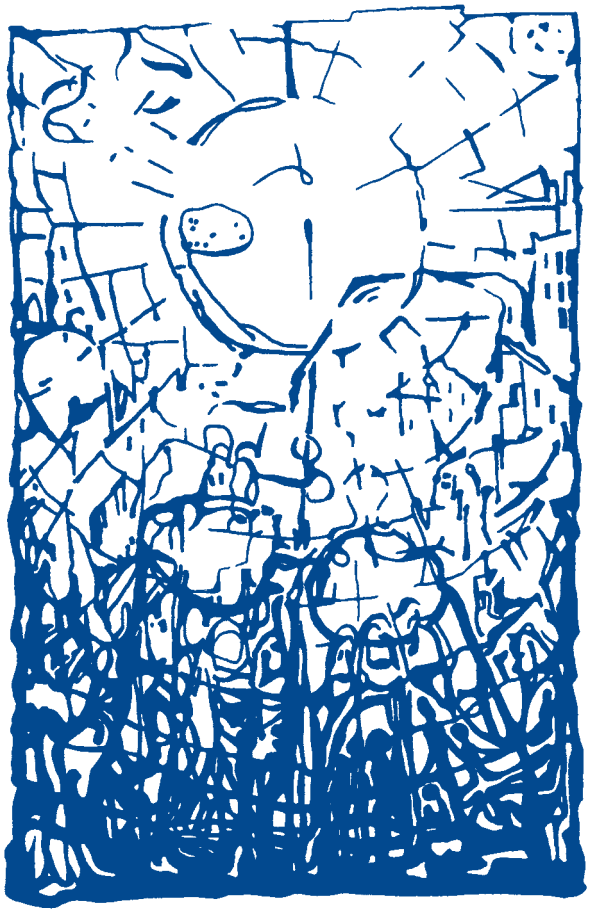

Ivan Matoušek, „Slunce v Praze“, serigrafie ze sbírky Poezie a serigrafie před koncem 80. let

Milí čtenáři,

s pátým číslem Dobré adresy se redakce rozrostla o nového člena: je jím básník Jan Los, který bude od tohoto čísla pro Vás připravovat rubriku „Představujeme Vám“. Tady by se měly objevovat nové tváře české poesie a prózy: autoři začínající a dosud neokoukaní, jejichž řadu dnes otvírá básnířka a hudebnice Ester Brandejsová.

Upozornit bychom Vás chtěli i na další věci: pražský chodec Jakub Šofar nakoukl do většiny antikvariátů v Praze, okomentoval jejich úroveň a knižní nabídku a celou trasu opatřil mapkou. Prý se to dá stihnout za jeden den. Nezkuste to. Taktéž ke knihám se váží i další příspěvky: Štefan Švec Vám poví jak se „někdy na jaře 1978 nebo 79“ Ivan Wernisch rozehnal, Vladimír Novotný nahlédne jednu „cestu necestu“ z nové knihy výtvarných esejů Jindřicha Chalupeckého a dostane se i na Jiřího Koláře. Jeho Slovník metod hodnotí coby „obrys jednoho života“ Jan Los. A protože brněnské nakladatelství Vetus Via se neozvalo, představujeme Vám místo něj nové tituly pražské Triády. – Páté číslo Dobré adresy je tedy skorem celé literární.

Na shledanou s Vámi se těšíme 30. června 2000.

P. S.: Dovolujeme si Vás pozvat na Večer Dobré adresy, který proběhne 15. června t. r. v brněnské Kavárně Spolek (Orlí ulice 22/24) od 19. hodin. Přítomni by měli být všichni členové redakce a představit svou vlastní tvorbu: poesii, prózu a literární esejistiku. Program moderuje a ohňostroj zajistí Viki Shock.

Radim Kopáč
šéfredaktor

O čem se (ne) mluví

A co pa

Představte si, že sedíte v práci, hledíte se dobrat konce nějaké důležité činnosti, a najednou vám přistane na pracovní desce pozvánka...

Pozvánku otiskujeme na protější straně (red.)

A někdo už si zajisté podal zlepšovací návrh, že se používání národních jazyků pro písemný styk zruší a veškeré papírové výstupy budou existovat v moderním počítačovém obrázkovém písmu.

nám to píšou z Unie?

EUROPEAN UNION
DELEGATION OF THE EUROPEAN COMMISSION
TO THE CZECH REPUBLIC

PROHLÁŠENÍ PRO TISK
PRESS RELEASE
MITTEILUNG AN DIE PRESSE
INFORMATION A LA PRESSE

Praha, 3. května 2000

Návštěva paní komisařky Wallströmové v České republice

Pozvánka na tiskovou konferenci
Hrzánský Palác, Loretánska 9, Praha 1
4. květen 2000, 15.00 hodin

Paní Margot Wallströmová, členka Evropské Komise zodpovědná za životní prostředí, poctí dvoudenní návštěvou Českou republiku ve dnech 4. a 5. května 2000.

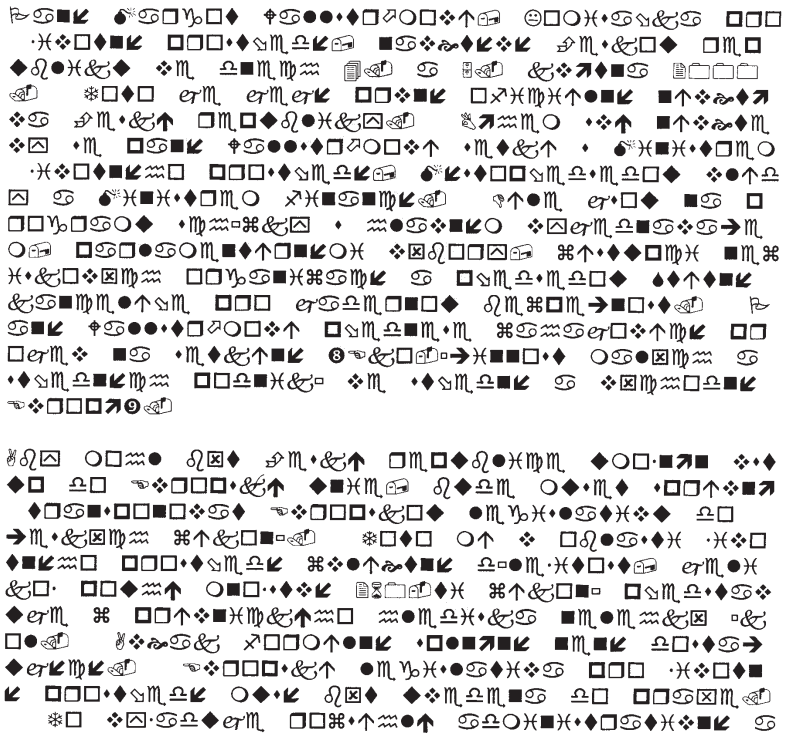

Postal address: P.O. Box 192, 160 41 Prague 6 Pod hradbami 17, 160 00 Prague 6, Czech Republic
Tel.: (+420 2) 2431 2835 Fax: (+420 2) 2431 2850, 2432 0810
E-mail: eumail@delcze.cec.eu.int Web: www.evropska-unie.cz

No – už je to tady. Já jsem to vždycky říkal. Dneska hovoří evropská „patnáctka" 11 oficiálními jazyky, které jsou si všechny rovny (a to není zastoupena irština, lucemburština, katalánština, bretonština či laponština), každá věta, každý přípodotek v jakémkoliv z jedenácti jazyků, vše musí být přeloženo do ostatních deseti. Armády překladatelů překládají armády písmenek. Kdyby se stalo a do Evropské unie vstoupili Slovinci, Estonci, Poláci, Maďaři či dokonce Čechové (používám delší tvar, abych mohl dodat, že „bývali statní jonáci"), znamená to další čety a roty multilingvních osob.

A někdo už si zajisté podal zlepšovací návrh, že se používání národních jazyků pro písemný styk zruší a veškeré papírové výstupy budou existovat v moderním počítačovém obrázkovém písmu (aby náhodou nedošlo k rozporům, že základ byl vzat z románských či germánských či úplně jiných jazyků). Kdo dostane takovýto text, vloží jej do dekodéru u počítače a na obrazovce se mu objeví přeložený text do příslušného jazyka.

Tím pádem bude možné propustit tisíce zaměstnanců a ušetří se hodně peněz. Všem v Evropě, dětem, starcům, filumenistům i předsedům vlád se nakoupí lízátka. A ještě možná něco zbude.

Karel Paulík

o čem se (ne) mluví

Literární akademie: pro akademiky či literáty?

Literární akademie nehodlá být žádnou velkovýrobnou spisovatelů ani manufakturou produkující teorií přetížené akademiky. Má však naději si jednou získat své místo na slunci. Koneckonců ani naše humanitní fakulty nechrlí literáty na běžícím pásu:

Rozhodnutím ministerstva školství (a mládeže, a tělovýchovy) byl nyní v dubnu vysloven státní souhlas, aby v Praze působila od podzimu jako „neuniverzitní soukromá vysoká škola“ Literární akademie. Telegraficky řečeno, této nové instituci, figurující taktéž pod názvem Soukromá vysoká škola Josefa Škvoreckého, byly uděleny akreditace jednak na tříletý bakalářský studijní program (na stanovenou dobu čtyř roků), zahrnující Tvůrčí psaní, jednak na pětiletý magisterský studijní program (na dobu šesti roků), obnášející kromě Tvůrčího psaní rovněž obory Mediální komunikace a Redakční práce, přičemž se připouštějí i různé kombinace, například spojení oboru Tvůrčí práce a Redakční práce.

Dluží se zároveň jedním dechem podotknout, že jako soukromá vysoká škola ani Literární akademie nebude pobírat vůbec žádné státní dotace a že tedy roční školné je relativně vysoké, totiž pětačtyřicet tisíc. Výše školného víceméně (po přepočtu na procento průměrného platu) odpovídá výši poplatků za studium na podobných školách v evropských zemích, v soudobé sociální struktuře českých zemí to ovšem znamená, že hradit podobné studium svým dětem po maturitě si jen stěží mohou dovolit rodiče, kteří jsou třeba oba (!) vysokoškolskými docenty. Takhle to u nás zkrátka a dobře chodí a vypadá, čili nezbývá než si tuze přát, aby o studium na Literární akademii projevily dostatečný zájem i ratolesti těch našich spoluobčanů, kteří se neprohřešují pobíráním platu vysokoškolských pedagogů. Tyto intelektuální pošetilce ostatně nejmenovaný český básník nedávno bohužel nadmíru výstižně charakterizoval jako „sociální úchyly“.

Vraťme se raději k programu novopečené Literární akademie (navazující na dosavadní zkušenosti Vyšší odborné školy tvůrčího psaní). Absolventi bakalářského studia se budou moci podle nynějších představ vedení školy (a samozřejmě podle svého „osobnostního zaměření“, což není zrovna literární slůvko) uplatnit především vlastní tvorbou (ta ale uživí málokoho), dále jako lektor nakladatelství, lektor či redaktor v tištěných nebo elektronických médiích nebo jako kreativní pracovník reklamních agentur, jako tlumočník

namátkou Božena Správcová absolvovala Vysokou školu ekonomickou, Kateřina Rudčenková Českou zemědělskou univerzitu (a konzervatoř), Václav Kahuda nedostudoval ani večerní školu pro pracující – a František Xaver Šalda kdysi jen zkusil studovat práva. Takže proč ne Literární akademie!

a překladatel, dokonce však i jako pracovník podnikového managementu pro styk s veřejností; zelenou může potom mít taktéž v tzv. užité mediální tvorbě (scenárista filmů, seriálů, sitcomů, reklamních kampaní) či v tvůrčích týmech jako story editor, fabulátor, dialogista, tvůrce skečů atp.

Poněkud méně konkrétně je v tomto stadiu (pochopitelně se přes sám fakt založení instituce a definování jejího programu pořád ještě pohybujeme in statu nascendi) vymezuje uplatnění absolventa magisterského studia: ten by „měl být flexibilní, schopný praktické komunikace a znalý základů humanitních oborů vázaných k bohemistice“. Ze všeobecných dovedností bude „vyškolen v kulturologických disciplinách“ a jeho „základní odbornou dovedností bude schopnost otevírat a udržovat komunikační pole“; za nejdůležitější speciální dovednost se považuje „komunikační spolehlivost a rétorická zběhlost“. Absolvent má být připraven na široké spektrum profesí svázaných s médii, např. rozhlasový a televizní moderátor, tiskový mluvčí, redaktor kulturní rubriky.

Vznik Literární akademie představuje nesporné pozitivum ve struktuře našeho vysokého školství a rozšiřuje vzdělávací nabídku ve vztahu k maturantům a vůbec zájemcům o studium podobného zaměření, zejména vůči těm, kdo nemají ve svém životním horizontu za cíl kupříkladu práci středoškolského učitele nebo profesionálního filologa s maximální (často zcela nadbytečnou a neústrojnou) teoretickou výbavou. Je pochopitelné, že konkrétní program nové vysoké školy (stejně jako program jiných nových škol, které vznikly po listopadu 1989) se teprve postupně vyhraní či přesněji řečeno vybrousí až na základě konkrétních zkušeností. V tuto chvíli je zjevné, že si Literární akademie už připravila velký okruh kvalifikovaných spolupracovníků a že plně počítá s nemalým počtem alternativních, tj. volitelných předmětů. Též pedagogický sbor se může proměňovat (jistěže jednou k lepšímu, jednou k horšímu) a právě tak se může uvážlivě obměňovat i struktura tzv. hlavních a volitelných předmětů. S největší pravděpodobností však největší problém nové vysoké školy bude spočívat jednak v specifikaci místa Literární akademie v kontextu vysokoškolského světa, jednak ve složení jejího posluchačstva.

Až do této doby totiž měly na humanitní studia v Praze tradiční monopol fakulty Univerzity Karlovy: filosofická, pedagogická a sociálních věd, k nimiž přimykal Institut základů vzdělanosti, o jehož funkčnosti a smysluplnosti jsou vyslovována rozmanitá pro a proti (ostatně i na IZV se vyučuje „tvůrčí psaní“). Na těchto ústavech vládla atmosféra spojená s postavením „státní školy“ a obrovskou roli mívá dlouholetá prestiž konkrétní fakulty: kupříkladu se mechanicky předpokládá, že úroveň studia bohemistiky na FF UK bude vyšší než dejme tomu na PgF UK, což může být pravda, ale také nemusí a určitě někdy také není: namátkou takového odborníka na moderní českou poesii 20. století jako Vladimíra Křivánka na „fildě“ dozajista nemají.

Po založení Literární akademie může tradičním fakultám z UK konkurovat podstatně volnější typ školy, poznamenaný v tom lepším i v tom horším zvláště skutečností, že půjde o studium placené, tedy určené pro určitou humanitně zaměřenou elitu obyvatelstva. Klíčovým bude již teď a zvláště v následujících letech okamžik volby: doposud se tisíce zájemců hlásily na klasické humanitní fakulty, přičemž je prokazatelné, že vysokoškolské dispozice mají rovněž desítky až stovky studentů nepřijatých, kteří se z různých důvodů, třeba i kvůli své nezkušenosti nakonec umístili někde „pod čarou“. Ti všichni by měli dostat možnost vysokoškolského studia, zdaleka ne všichni však budou schopni ze sociálních důvodů studovat na soukromé vysoké škole. Na literární akademii tedy možná budou zpočátku studovat ponejvíce ti, kteří neuspěli na jiných vysokých školách humanitního typu, postupně však i ti, kterým nevyhovuje zaměření tradičních fakult. Čili ti, kteří již dovedou reflektovat své životní stanovisko a kteří se dovedou takhle i rozhodnout. Zda správně či nesprávně, to ukáže čas.

Literární akademie nehodlá být žádnou velkovýrobnou spisovatelů ani manufakturou produkující teorií přetížené akademiky. Má však naději si jednou získat své místo na slunci. Koneckonců ani naše humanitní fakulty nechrlí literáty na běžícím pásu: namátkou Božena Správcová absolvovala Vysokou školu ekonomickou, Kateřina Rudčenková Českou zemědělskou univerzitu (a konzervatoř), Václav Kahuda nedostudoval ani večerní školu pro pracující – a František Xaver Šalda kdysi jen zkusil studovat práva. Takže proč ne Literární akademie!

Vladimír Novotný

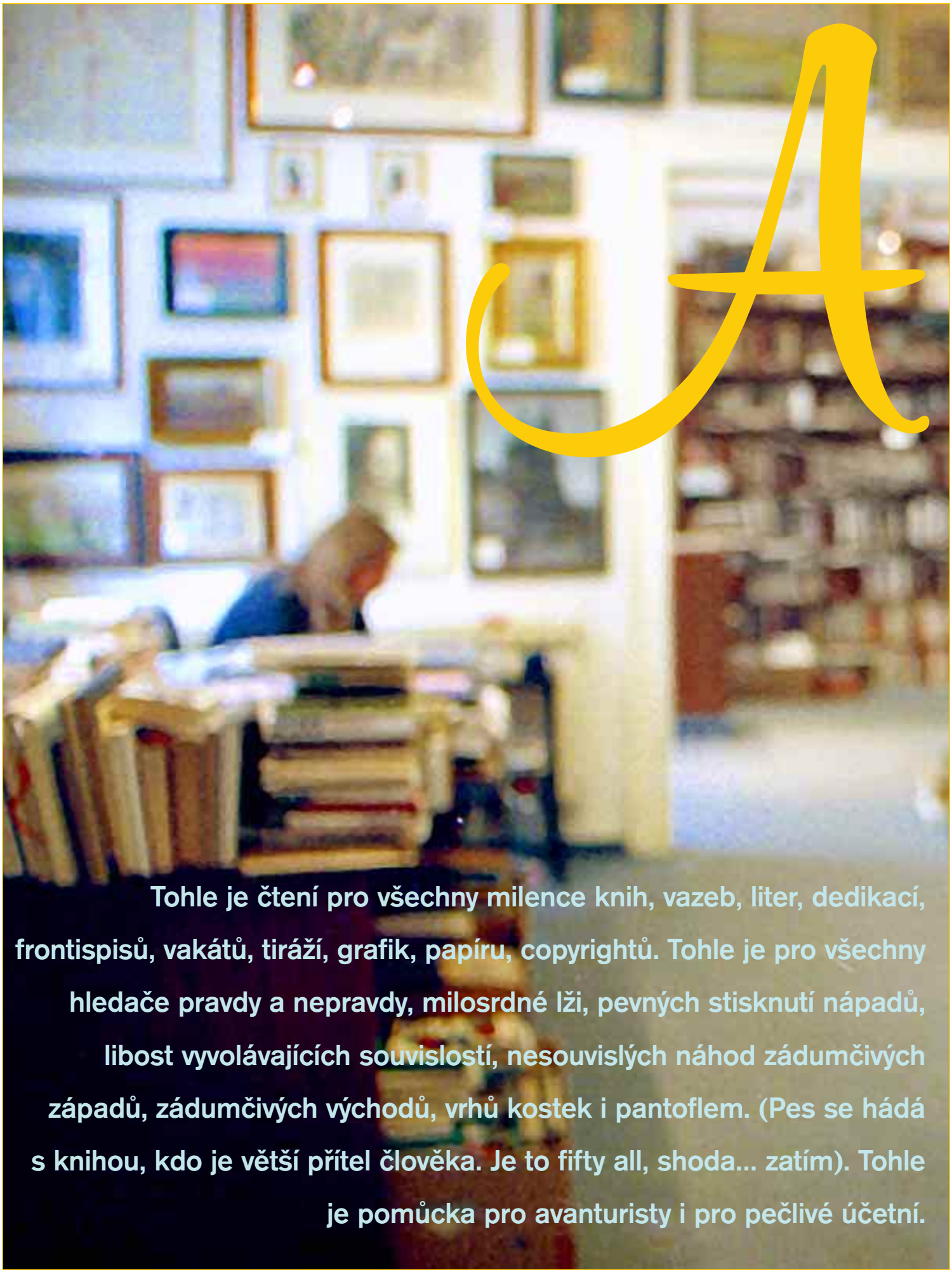

A

Tohle je čtení pro všechny milence knih, vazeb, liter, dedikací, frontispisů, vakátů, tiráží, grafik, papíru, copyrightů. Tohle je pro všechny hledače pravdy a nepravdy, milosrdné lži, pevných stisknutí nápadů, libost vyvolávajících souvislostí, nesouvislých náhod zádumčivých západů, zádumčivých východů, vrhů kostek i pantoflem. (Pes se hádá s knihou, kdo je větší přítel člověka. Je to fifty all, shoda... zatím). Tohle je pomůcka pro avanturisty i pro pečlivé účetní.

ntikvariáty, antikvariáty, antikvariáty oblbujou dcery, syny, matky, táty...

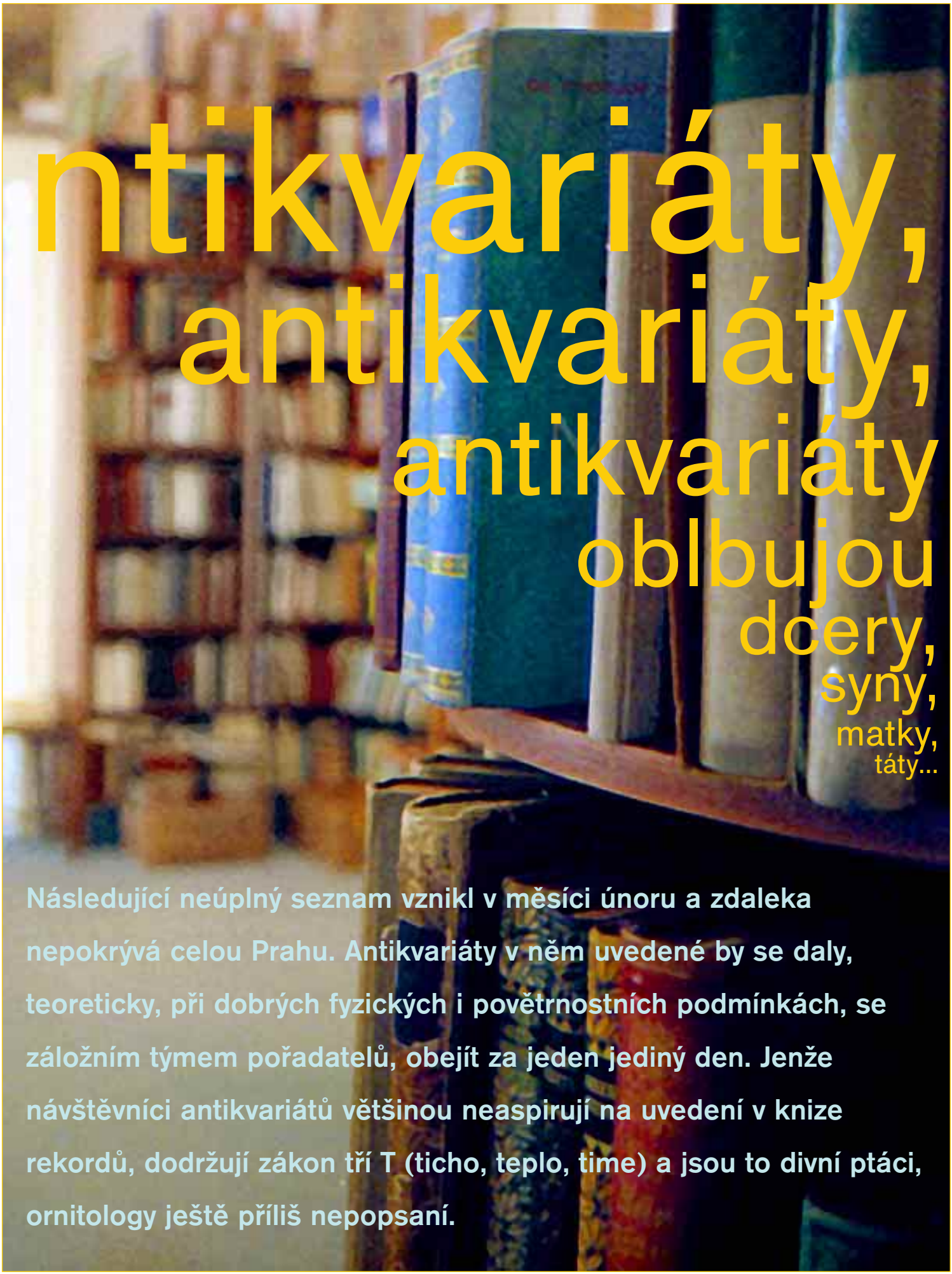

Následující neúplný seznam vznikl v měsíci únoru a zdaleka nepokrývá celou Prahu. Antikvariáty v něm uvedené by se daly, teoreticky, při dobrých fyzických i povětrnostních podmínkách, se záložním týmem pořadatelů, obejít za jeden jediný den. Jenže návštěvníci antikvariátů většinou neaspirují na uvedení v knize rekordů, dodržují zákon tří T (ticho, teplo, time) a jsou to divní ptáci, ornitology ještě příliš nepopsaní.

Antikvariát, galerie Ztichlá klika, č. 18. Foto Martin Špelda.

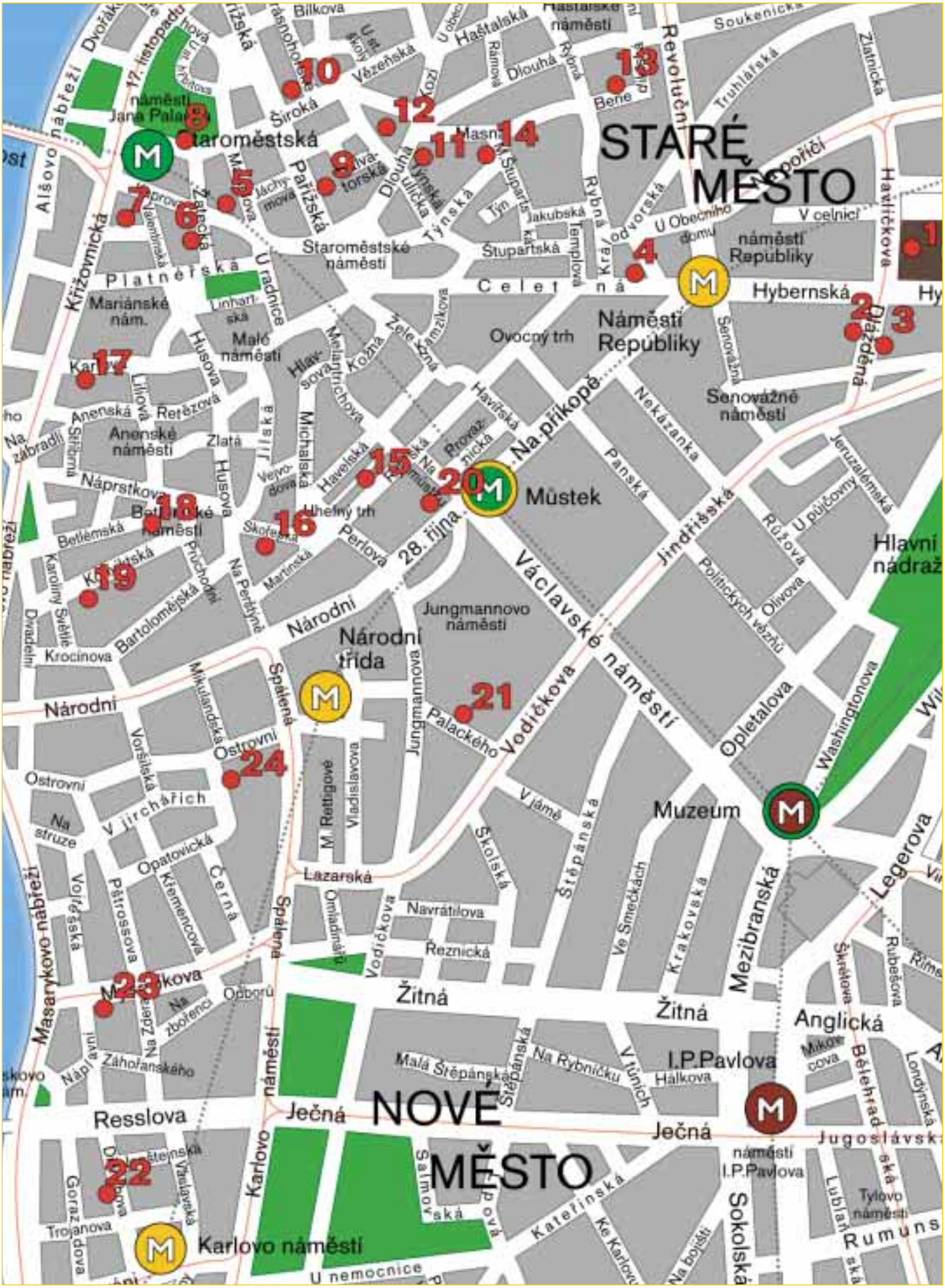
STARÉ MĚSTO
NOVÉ MĚSTO
Staroměstská
Náměstí Republiky
Můstek
Národní třída
Muzeum
Karlovo náměstí
I.P.Pavlova
Hlavní nádraží
Staroměstské náměstí
Malé náměstí
Anenské náměstí
Senovážné náměstí
Jungmannovo náměstí
Celetná
Hybernská
Na příkopě
Václavské náměstí
Národní
Ostrovní
Resslova
Ječná
Žitná
Anglická
Jugoslávská
Legerova
Mezibranská
Opletalova
Jindřišská
Panská
Havířská
Revoluční
Pařížská
Dlouhá
Týnská
Rybná
Celetná
Ovocný trh
Karlovo nám.
Mariánské nám.
Platnéřská
Křižovnická
Karlův most
Masarykovo nábřeží
Na Perštýně
Perlová
28. října
Spálená
Jungmannova
Palackého
Vodičkova
Štěpánská
Školská
Krakovská
Ve Smečkách
Na Rybníčku
Malá Štěpánská
Karlovo náměstí
Sokolská
Rumunská
Lublaňská
Tylovo náměstí
Bělehradská
Londýnská
Rubešova
Škrétova
Mikulandská
Bartolomějská
Karoliny Světlé
Betlémské náměstí
Betlémská
Husova
Michalská
Havelská
Melantrichova
Železná
Kožná
Jilská
Zlatá
Anenská
Retězová
Lilová
Náprstkova
Dvořákovo nábřeží
Alšovo nábřeží
17. listopadu
Bílkova
Široká
Týnská
Jakubská
Templová
Štupartská
Havlíčkova
Soukenická
Truhlářská
Zlatnická
Senovážná
Nekázanka
Jeruzalémská
Růžová
U půjčovny
Politických vězňů
Olivova
Washingtonova
Vodičkova
Navrátilova
Řeznická
Lazarská
Ostrovní
Na struze
V jirchářích
Opatovická
Černá
Kiemannova
Pštrossova
Voršilská
Vodičkova
Na Zderaze
Na zbořenci
Odborů
Záhořanského
Nápravní
Gorazdova
Trojanova
U nemocnice
Salmovská
Kateřinská
Ke Karlovu
Na bojišti
V celnici
U Obecního domu
Hastalská
Hastalské náměstí
Bene
Masná
Dlouhá ulička
Jáchymova
Žatecká
Liliová
Vejvodova
Hlavsova
Husova
Provaznická
Na příkopě
Havířská
Jindřišská
Panská
Jungmannova
Palackého
Štěpánská
Školská
Krakovská
Ve Smečkách
Na Rybníčku
Malá Štěpánská
Karlovo náměstí
Sokolská
Rumunská
Lublaňská
Tylovo náměstí
Bělehradská
Londýnská
Rubešova
Škrétova
Mikulandská
Bartolomějská
Karoliny Světlé
Betlémské náměstí
Betlémská
Husova
Michalská
Havelská
Melantrichova
Železná
Kožná
Jilská
Zlatá
Anenská
Retězová
Lilová
Náprstkova
Dvořákovo nábřeží
Alšovo nábřeží
17. listopadu
Bílkova
Široká
Týnská
Jakubská
Templová
Štupartská
Havlíčkova
Soukenická
Truhlářská
Zlatnická
Senovážná
Nekázanka
Jeruzalémská
Růžová
U půjčovny
Politických vězňů
Olivova
Washingtonova
Vodičkova
Navrátilova
Řeznická
Lazarská
Ostrovní
Na struze
V jirchářích
Opatovická
Černá
Kiemannova
Pštrossova
Voršilská
Vodičkova
Na Zderaze
Na zbořenci
Odborů
Záhořanského
Nápravní
Gorazdova
Trojanova
U nemocnice
Salmovská
Kateřinská
Ke Karlovu
Na bojišti
V celnici
U Obecního domu
Hastalská
Hastalské náměstí
Bene
Masná
Dlouhá ulička
Jáchymova
Žatecká
Liliová
Vejvodova
Hlavsova
Husova
Provaznická
1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24

Antikvariát KORZO, J. Hofman, hala Masarykova nádraží, P 1 (po–ne 8–17) • **č. 1**

Malý domeček hned u kolejiště, prodává čtení do vlaku – staré časopisy (i Prostor), Rodokapsy, harlekýnky, čtivo od Železného, z Moby.

Antikvariát AD PLUS, odp. ved. M. Hulla, Dlážděná 7, P 1, tel. 26 29 80 (po–pá 9–18, so 9–14) • **č. 2**

Tak tohle je rodná matka mých antikvariátů. Ten původní byl sice o pár metrů blíž ke „Gorkáči“, ale někteří lidé zůstali (paní pokladní třeba). Dvě vysoké místnosti, v zadní je výkup, odborná literatura: přírodní vědy, umění, politika, dějiny, cizojazyčné. Na stěnách: Chaba, Anderle, Aleš, Bouše, Komárek. Ve předu dětská, detektivky, klasika, erotické čtivo, harlekýnky, Železného produkce, mnoho knih za bůra, ale i za kačku. Lidí jak na nádraží (taky kousek odtud je). „Umělecký nepořádek“. Aukce. Výloha a dvě skříně. Tohle je místo V. Svobody a jeho Antikvariátu a já.

Antikvariát ARCO, T. Maděra, D. Müller, Dlážděná 4, P 1, tel. 24 21 32 59 (po–pá 8.30–18.30, so 9–13) • **č. 3**

Hned naproti, jedna temná místnost, tři zaměstnanci, venku krabice levných, mimo klasiky pohledy, telefonní karty, kinderfigurky. Pragensie, umění, náboženská literatura (modlitby, zpěvníky), dětské časopisy – ABC, Sedmička pionýrů. A Čtyřlístky. Bibliofilií je skoro vše vydané před válkou. Knihy poněkud „upachtěné“, Teige (o bydlení) za 2–3 tisíce.

Antikvariát, K. Křenek, Celetná 31, P 1, tel. 232 29 19 (po–pá 10–18, so 10–14) • **č. 4**

Jeden z cenově „lepších“, za Prašnou bránou, kde začíná nástup turistů. Tři místnosti, v poslední stará německá produkce (knihy, mapy, tisky – flora, fauna apod.), v prostřední bibliofilie, obálky knih, ex-libris, 20. léta, korespondence, grafika, v přední – odborné, cizí, próza, pult. Vždy 2–3 zaměstnanci (asi mají zkušenost se zloději). Sháníte-li Starou Říši, Atlantis, Váchala, Konůpka, Zrzavého – je tu k mání skoro vždy.

Antikvariát, galerie Ztichlá klika, č. 18. Foto Martin Špelda.

Antikvariát ak, Makovský a Gregor, Kaprova 9, P 1, tel. 232 85 35 (po–pá 9–19, so–ne 10–18) • **č. 5**

Příjemné místo proti KFC, 2 místnosti spojené chodbou, veškerý sortiment + další sběratelský materiál (LP desky), doprodeje nákladů, grafika, cizojazyčné, mezi vstupními dveřmi úplný výprodej, množství populárně vědné literatury (Berní rula, Český zemský archiv, obr. J. Kubíčka).

Antikvariát, J. Schick, Valentinská 8, P 1, tel. 248 16 253 (po–pá 10–18, so 10–14) • **č. 6**

Jedna místnost – knihy o historii, pragensie, výtvarné umění, staré bedekery (na stěnách školní obrazové tabule).

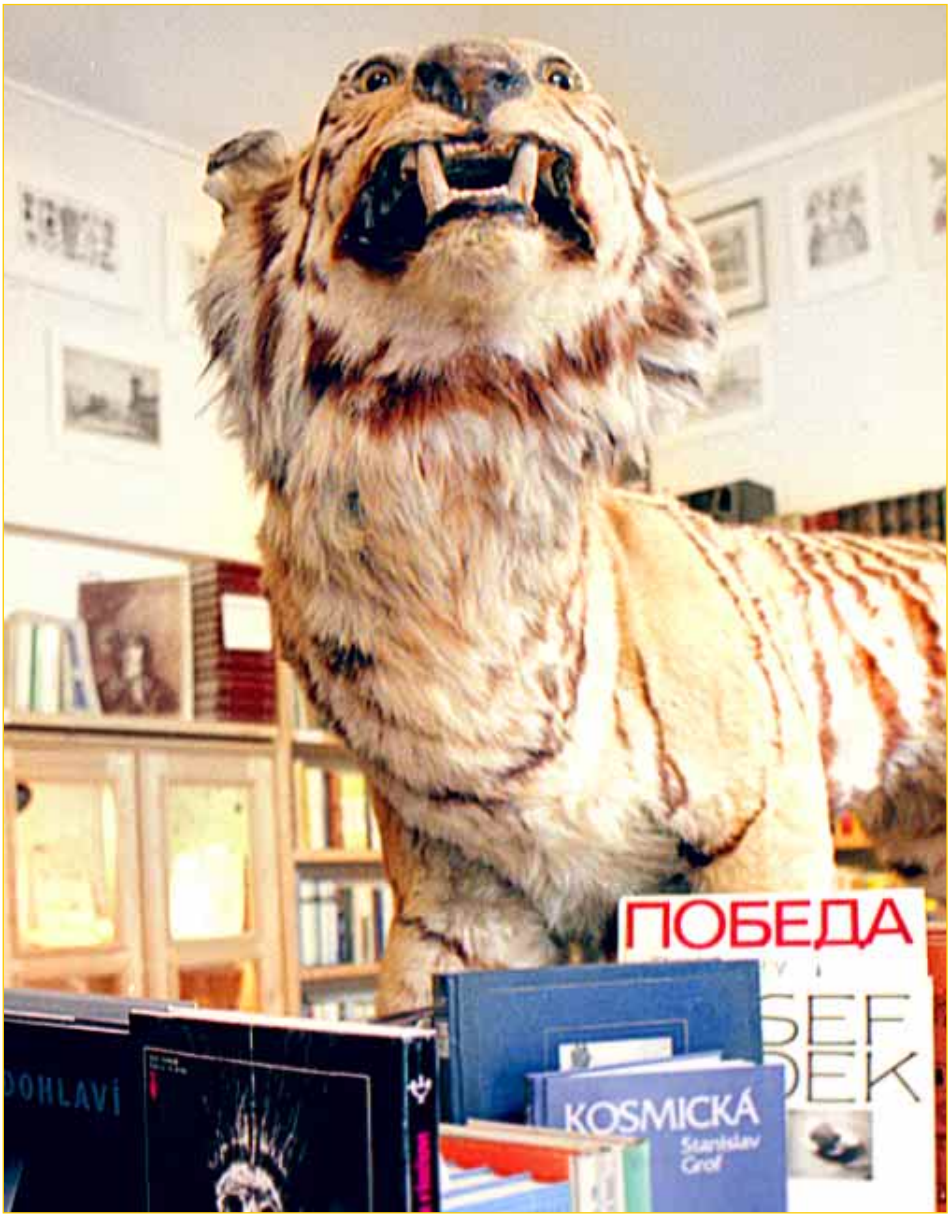

Antikvariát Terra Incognita, č. 14. Foto Martin Špelda.

Antikvariát ART...on paper, Veleslavínova 3, P 1, tel. 248 19 175 (út–pá 11–18, po 11–15, nebo možno domluvit) • **č. 7**

Jedna místnost plná knih o výtvarném umění, architektuře, filmu, fotografie a vše s tím související (např. Osvobozené divadlo, Fluxus, Bibliofil, Vasarely). Dají se tu objevit lahůdky, ale cenově výrazně nadprůměrné, podobá se trochu curyšským obchůdkům.

Antikvariát, M. Krajíček, Široká 7, P 1, tel. 231 88 76 (po–pá 10–18, v sobotu se jen vykupuje, ne 10–16) • **č. 8**

V podstatě za zdí Židovského hřbitova se nedá specializovat na nic jiného než na judaica. Menší místnost vpředu, po schodech se schází pod úroveň ulice. Mimo specializace i ostatní klasický sortiment (slavení šábesu nákupem knih je trejfe). Antikváři známí z „Dlážděnky“, kouření dýmky v prostoru A je projevem určité nedomykavosti mozku (soudím).

Antikvariát, J. Rollo, Pařížská 8, P 1, tel. 232 14 42 (po–pá 10–19, so–ne 10–18) • **č. 9**

Exkluzivní místo se projevuje i exkluzivními cenami, velká místnost plná grafiky, rytin, map, vystavených až po vysoký strop, knihy jen do počtu. Ceny u srovnatelných grafik 2–3 krát větší, není příliš určeno pro českou klientelu.

Antikvariát PTOLOMAEUS, ved. E. Kachtíková, Široká 15, P 1, tel. 232 99 85 (po–ne 10–18) • **č. 10**

Už podle pracovní doby poznáte, že tady jim nejde o české knihomoly, krámek připraven pro obdivovatele „goldene Prag“. Výloha plná grafik, ocelorytin, leptů, litografií (hlavně 18.–19. století) a to je jen zlomek toho, co je vevnitř. Seženete Meriana či F. T. Šimona za cena odpovídající poloze. Mapy, pohledy na města, flora, fauna, klasický sortiment, knih pomálu, dražší, „nikoliv po obsahu ohodnocené“. Toto není orientační bod pro našince.

Antikvariát Pražský almanach, Dlouhá 6, P 1, tel. 248 12 247 (po–pá 10–18) • **č. 11**

V průjezdu starého pražského domu sejdete ještě po pár schůdcích do dlouhé, nízké místnosti – tohle je hypermarket mezi antikvariáty, na relativně malém prostoru vše – fotky, plakáty, obchodní merkantil, časopisy foto, divadlo, česká produkce 20.–30. léta, světová literatura, poesie (z Odeonu), modlitební knížky, svaté obrázky, vyhlášky, první vydání, grafika – Konůpka hojnost, česká literatura 60. let (ČS) a hlavně knihy o výtvarném uměním, dějiny, sborníky, monografie. Každé místo zaplněno, co se nevešlo, visí jak prádlo na šňůře. To vše hlídá antikvář jak kapitán. Jen ty ceny jsou „ohne sranda“. Ale jako výletní místo – báječné!

Antikvariát Dušní, Červenka, Dušní 6, P 1, tel. 40 14 733 (po–pá 12.15–18) • **č. 12**

Další z krámků na hranicích „židovského města“, ponurá místnost (nebo bývalé dvě?), příjemná přeplněnost – Symposion, aukční katalogy, pohledy, hymna SSSR, tisk z roku 1968, dva skleníky bibliofilií, encyklopedie, listiny, časopisy z výtvarných oborů, můžete se i libovolně přehrabovat... Neustálé příchody a odchody lidí, antikvář velice zdvořilý!

Antikvariát Pražský almanach, č. 11. Foto Martin Špelda.

ANTIK, Benediktská 7, P 1, tel. 24 82 71 56 (po–pá 14–18) • č. 13

Tohle je spíše pro ty, co chtějí mít sto bodů za účast. V průchodu domu místnost plná sběratelského zboží, z knih spíše obory umělecké, bibliofilie, dále autogramy, pohlednice, tisky, plakáty.

Antikvariát Terra Incognita, V. B. Roztočil, Masná 10, P 1, tel. 232 86 97, mob. 0602 226 041 (po–pá 9–19, so–ne 10–18) • č. 14

Nabídka levných knih (již od časného rána do večera) na ulici, velká výloha a hned v první místnosti obrovský vycpaný savec. Občas tu kralovala, mezi knihami, i kočka. V první místnosti, s vysokými policemi plnými zahraničních knih z jedné strany, mimo obvyklé angličtiny, francouzštiny a němčiny i italština, portugalština a ruština. Z druhé strany různé obory, poesie, vprostřed zaplněný pult, mnoho průvodců. Skleník s bibliofiliemi. Encyklopedie. V zadní místnosti abecedně seřazená česká produkce, přeložená, dětské knihy. Snad největší výběr řad: Melantrich (Odkazy, 59 kusů), MF (Archiv, Kolumbus), Odeon (3 x..., Klasická knihovna), pro děti KOD, Verne. A Peroutka!

Antikvariát, J. Černý, Rytířská 17, P 1, tel. 24 21 27 90 (po–pá 10–18) • č. 15

Na krásném místě umístěný antikvariát (jedna místnost) mně zatím vždycky připomíná spíše obchod s potravinami v SSSR před velkým Pšoukem. Od každého něco, ale málo: české odborné knihy (přírodověda), německé, grafika (stará i současná), dětská (KOD), encyklopedie; častokrát pro nemoc zavřeno.

Starožitnosti u Uhelného trhu, M. Kopal, Skořepka 8, P 1, tel. 24 23 46 96 (po–pá 10–13, 14–18, so 10–13, 14–17) • č. 16

Hlavně starožitnosti, ale pro sběratele německých krásných i odborných knih („Meyers“), map či erbů, je to možná zastávka.

Antikvariát u Karlova mostu, P. Meissner, Karlova 2, P 1, tel. 22 22 02 86, e-mail: info@meissner.cz, www.meissner.cz • č. 17

Na konci „uličky hrůzy“, v kterou se proměnila Karlovka, na antikvářsky „nejdražším“ místě v Praze, je dnes snad jediný podnik, který už „skočil“ do vyšší sféry, kde se točí velké peníze. Pořadatel aukcí. Většinou německá provenience – tisky, mapy, knihy, literatura o výtvarném umění, některé ukázky už mají jen čísla aukčního katalogu, odkazy na ceny v zahraničí. Co jsem tady před 15 lety nakoupil věcí! Dnes jsou tu k vidění i ruské bibliofilie, nepochopitelně předražená první vydání Koláře a nudící se personál, který si na počítači hraje solitaire.

Antikvariát, galerie Ztichlá klika, J. Placák, Betlémská 10, P 1, 12, tel. 22 22 05 60, 24 21 53 52 (po–pá 10–18) • **č. 18**

Jeden ze „základních“ záchytných bodů, tváře známé z Dlážděné. Nejdříve byla otevřena prodejna v č. 10, dnes je zde ve dvou místnostech spíše odbornější a sběratelsky zajímavější produkce (česká avantgarda, hebraistika, judaistika atd.), v přední galerie – výstava terezínských kreseb Moritze Müllera), ostatní knihy v č. 12 – také dvě místnosti, klasické zboží, bibliofilie, německé tisky, odborná literatura, k mání i Hollar, i K. Němec. Pro „objevování a doceňování“ některých výtvarníků má Ztichlá klika zcela zásadní význam.

Antik-Galerie „exlibris“, Konviktská 6, P 1, tel. 24 23 54 51 (po–pá 12–18, nebo dle dohody) • **č. 19**

Tohle už je pro fajnšmekry. Knihy (i nové) o výtvarném umění, architektuře, foto, design, katalogy, sborníky,s bibliofilie, vazby, grafika, plakáty. Katalog z pražské výstavy Dalího, nebo foto J. Saudka, svázaná Stará Říše, dvě místnosti spojené chodbou, distinguované prostředí, o něco levnější než ve Veleslavínově (ale i stejně, jako tam, knihy obaleny). Seženete tu třeba i českou prózu z 60. let – ale tady se ceny odvíjejí nikoliv od textu!.

Antikvariát galerie Můstek, P. Koza. ul. 28. října 13, P 1, tel. 26 80 58 (po–pá 10–19, so 10–14) • **č. 20**

Na místě předlistopadového antikvariátu, ale musíte po schodech dolů, na ulici vitrína (německé knihy), příjemné a klidné místo na nákup německých knih, starých tisků, map, ale i soudobé grafiky (dá se tu koupit ve slušné cenové relaci pěkný dárek).

Antikvariát, J. Hatle, Palackého 9, P 1, tel. 24 94 77 26 (po–pá 10–18, každá sudá sobota) • **č. 21**

Antikvariát Pražský almanach, č. 11. Foto Martin Špelda.

Z bývalého pedagogického knihkupectví se podařilo vybudovat jeden z největších antikvariátů v Praze, s obrovskou nabídkou klasické literatury (české i světové), ale i např. sci-fi či doprodejů starších knih (vše cenově únosné) – to vše v přízemí, jež je ještě protažené do zadních, dříve neprodejních prostor. Po schodech sejdete do další místnosti, kde je literatura odborná, bibliofilie, grafika a všechen další sběratelský „papírový“ sortiment.

Antikvariát Bohemika Slavika, M. Manžel, Dittrichova 13, P 2, tel. 29 64 54 (po–pá 9–17) • **č. 22**

Jedna místnost, po obou stranách regály až nahoru, vlevo knihkupectví, vpravo antikvariát (i to je možná varianta). Pan Manžel, co si pamatuju, se spíše zaměřuje na zásobování ciziny českými odbornými knihami, proto je tu především soudobá česká literatura, literární dějiny, literární věda.

Antikvariát, E. Kozáková, Myslíkova 10, P 2, tel. 29 44 02 (po–pá 9–18, so 10–14) • **č. 23**

Opět klasická „Dlážděná“, jedna velká místnost a dvě menší, od všeho něco, od všeho všechno a navíc učebnice a skripta rozdělená podle oborů (zde bývají při zač. škol. roku nebo semestru fronty), grafika, cizojazyčná literatura, encyklopedie (vlastní odd. má Masaryk a Komenský, taktéž existuje sekce Obludárium – co tam asi bude?).

Antikvariát Pražský almanach, č. 11. Foto Martin Špelda.

Akademický antikvariát KANT, M. Burdatš, Opatovická 26, P 1, tel. 249 163 76 (po–pá 9–18, so 10–15) • **č. 24**

Další ráj. Z ulice malá místnost „nejlevnějších“ a pak dolů, do obrovské, obsypané místnosti, kde je vše, co vás může zajímat. Z cizojazyčných mají i polské a srbské, odd. s ilustracemi Z. Buriana, spousta populárně vědné literatury, současná česká grafika (určitě byste si vybrali). Dokonce Svědectví z roku 1965 (jen ta Stará Říše je dost předražená).

Antikvariát (Sběratelství – kuriozity), T. Dušek, Plzeňská 62 (ve dvoře), P 5, tel. 573 26 696 (po–pá 9–18) • **č. 25**

Jestli se chcete ocitnout uprostřed knih, být „zaknihován“, navštivte tento malý krámek. Úzkou uličkou můžete postupovat podél knižních masivů z obou stran, mimo klasického antikvariátního zboží (velice slušné ceny) – např. hodně svazků z edice MME, svoje místo tu má Balzac, Běhounek či Loukotková – tu najdete i známky, tel. karty, peníze, autíčka.

Antikvariát, J. Černý, Újezd 13, P 5, tel. 53 35 60 (po–pá 10–18) • **č. 26**

Další z předrevolučních „svatyň“, na frekventované křižovatce pod Petřínem s pěti výlohami. Dvě místnosti, v zadní odbornější knihy, stará i nová grafika, rytiny, xylografie, v přední klasické rozdělení – literatura česká, světová, dětská, vojenská, „pětikorunovky“ (to stejné i bednách před vchodem), ale málo platné, stará sláva pominula.

Antikvariát, V. Korouš, J. Karasová, A. Herudek, Karmelitská 16, P 1, tel. 55 11 20 (po–ne 16–18, přest. 12–13) • **č. 27**

Část osazenstva z zrušeného ant. z Valdštejnského náměstí, jedna místnost naproti kostelu P. Marie Vítězné (Jezulátko), police skoro ke stropu, vprostřed stůl-pult, přestože je umístěn v zóně turistického třeštění, poměrně dost české literatury, spíše odbornější, ne však nejlevnější, od všeho něco, pohledy, foto, drobný tisk.

Antikvariát, J. Hrách (viz dále), Prokopská 3, P 1, tel. 13 119 656 (po–pá 11–18) • č. 28

Spíše německé věci, klasický český výběr, dětské, klasické litografie, ocelorytiny atd., staré průvodce, pohledy, pragensie, kultura. Prostě „für alles“.

Antikvariát na Jánském vršku, J. Bretschneider, Vlašská 15, P 1, tel. 57 53 00 83, e-mail: slukaibs@login.cz (po–pá 10–18, so 10–16) • č. 29

Jedna místnost obyčejná a jedna nudle, nečesky „vypiglované“ prostory nabízejí přesně to, co je na hlásáno na štítě – knihy, staré tisky, grafika, mapy... Ano, vše to je, ale nikoliv pro našince. Tohle je čistě „teutonské“ území.

NOVEUM galerie, antikvariát, J, Novák, Hradčanské nám. 2 (Schwarcenberský palác), P 1, tel. 202 023 94 (út–pá 11–15, so–ne 11–17) • č. 30

Místnost hned za pokladnou Vojenského historického muzea (které pořád nějak nefunguje) vlevo. Tady taky nečekejte nějaké objevy, inu jste ve středobodu turistického třeštění. Hlavní náplň – heraldika, militaria, mapy, pohledy, pragensie, fotografie, pečetě, archiválie, „výtvarno a cínové vojáčky“. Ale když člověk hledá, musí projít vše, já jsem si zde nikdy nic nekoupil, ale to nic neznamená.

Antikvariát – U zlaté číše, majitelé jako v Karmelitské, Nerudova 16, P 1, tel. 57 32 04 30 (po–ne 10–18) • č. 31

Přestože je na strategickém místě, není zde nabídka modelovaná podle turistů, naopak, ve dlouhé „nudli“, zaplněné až do stropu po obou stranách, je mimo cizích knih i kvanta české odbornější literatury, česká próza, pohlednice, bankovky, grafika, ale i ostatní sběratelský, „nepapírový“ sortiment. Příjemná zastávka při nedělní výpravě za prezidentskou standartou.

Český antikvariát, J. Trmalová, Bubenečská 9, P 6, tel. 24 31 87 12 (po–pá 13.30–17.30) • č. 32

Antikvariát známý aukcemi, je malá místnost plná knih především o výtvarném umění, o literatuře, s velkým skleníkem, kde jsou bibliofilie a zajímavější kousky, pohledy, na stěnách Kobliha, ex libris Váchala a jeden velký Váchal (moc pěkný).

Antikvariát Arch, L. Samek, Jaselská 34, P 6, tel. 24 32 11 91 (po–pá 10–19, so 10–12) • č. 33

Poměrně nový ant. v klidné bubenečské ulici, trochu jako v pobočce městské knihovny, ještě tu není prach, věrný druh knih. Minimum cizích, dost české beletrie, dětské, scifi, detektivky, společenské vědy, poesie, slovníky, jazyky. Něco málo rytin a starých knih.

Antikvariát, M. Petrů, Studentská 5, P 6, tel. 311 62 62 (po 9–15, út–pá 9–17, so 9–12.30) • č. 34

Na místě s tak silnou koncentrací vysokých škol by člověk čekal skripta a učebnice, naopak, menší krámek naopak nabízí beletrii, dětské knihy, detektivky, sci-fi, několik cizojazyčných kousků (i japonsky), pod sklem ve stole trochu bibliofilií. Hm, studenti se nemusí pořád učit.

Antikvariát, A. Smitková, Zelená 15 (vedle Dejvického divadla), P 6, tel. 243 20 593 (po, st 10–17, út, čt 10–19, pá 10–16) • č. 35

Mé babičce by stačil pohled a řekla by: herberk (nevím proč). Když je příjemný nepořádek, zvaný pěkně česky „bordel“, tak to nemusí vždy vadit. Zde je různě poskládáno, vůbec ne podle estetického řádu, spousta knih, not, LP, SP, CD, nové mapy na zdech, videokazety, staré časopisy, nad tím vším patro s dalšími policemi, přes sklo je vidět do divadelní kavárny. Mají tu i sportovní literaturu či filatelistickou a dost úplně nových knih za ceny až skoro neantikvární.

Antikvariát Malá sova, Jugoslávských partyzánů 33, P 6, tel. 24 31 78 79 (po–pá 9–18) • č. 36

Velice příjemný krám kousek od vrcholného díla pražské sorely, bývalého hotelu Internacionál. Zde je opravdu k mání průřez českými i cizojazyčnými knihami (mnoho edic), přehledně naskládaný v policích, nad tím fotky, grafika, dokumenty. Pohledy, LP. Milý majitel, který děkuje za nákup. Kdybych něco hledal, sem určitě sjedu. A hlavně – všechny knihy jsou čisté, neumazané, nezašpiněné, neulepené, žádné oslí uši.

TRIGON, prodej knih, antikvariát, grafika, K. Králová, Umělecká 2, P 7, tel. 37 09 75 (po–pá 10–18) • č. 37

Neutuchající vydavatelská aktivita pana Zadrobílka (tedy knihy se značkou Trigon) je doplněna antikvariátem (proč by prodával nové knihy někoho jiného... to je velice smělé). Nečekejte ale, že zde narazíte na knihy hermetické, zednářské řády či Weinfurtera. Naopak, jakoby na vyvážení jsou police plné klasické literatury, „šlágry“ z půlky století (trochu mi to připadá, jako by se někdo najednou zbavil své knihovny). Venku v kufru knihy za bůra i zadarmo.

Antikvariát, Galerie UNGULA, T. Anielkowski, Dukelských hrdinů 5, P 7, tel. 33 37 62 29 (po–pá 10–18, so 10–14) • č. 38

Poměrně nový krám na nezvyklém místě jedné z postav antikvární scény, velká místnost a menší, sloužící jako galerie (výstava O. Hamery). LP, staré kalendáře, nové knihy od Torstů apod., krabice na přehrabování, Masaryk, Beneš, úplně neprodejné knihy (všechno se přece dá prodat), spousta detektivek, Istler. Choď, čichej a dívej se!

Antikvariát v Pařížské, č. 9. Foto Martin Špelda.

Antikvariát, J. Hrách, Na Šachtě 9, P 7, tel. 684 34 07 (po–pá 12.30–17) • č. 39

Kousek od konečné metra C – Holešovice, na místě, kde byste nečekali, jsou dvě místnosti úplně plné knih, klasický výběr všeho, ale v tomto případě opravdu velký výběr knih z produkce po r. 1989, což nebývá vždy tak časté. Autoři čeští i cizí dohromady (to je pro hledače příjemné), i bibliofilie. Pan antikvář si vydal pohlednici k propagačním účelům, chválím.

Antikvariát, L. Nováková, Zenklova 31, P 8, 66 31 29 69 (po–pá 9–18, so 9–13) • č. 40

Tohle stojí zato vidět, i když nechcete nic „ošahanýho“. Knihy, knihy, knihy, jako kdybyste začali kuchat nějaké bájné zvíře a z jeho útrob se najednou vyvalilo několik sežraných knihoven. I prodejní pult je celý zavalený. ELLE i Českosl. psychologie, Palouš i Směr komunismus – stačí? Spoustu staré odborné literatury, pivní tácky, etikety, známky. Nevázané knihy nazývá „řídící velitel“ brožky. Tohle je pro hledače-archeology.

Galerie Litera, Karlínské nám. 13, P 8, tel. 23 71 195 (po–pá 10–18) • č. 41

I zde může milec knih něco objevit: v místnosti, kde není vchod, je galerie (zrovna tam visí „zbytky ryb“ V. Karlíka), v „přední“ místnosti antikvariátek, různě poházené knihy, bibliofilie, vazby, cizí, o umění, keramické talíře pomalované třeba V. Novákem, na stěnách výtvarno – Č. Janošek, Anderle, za stolem chlapík „s kopytama vyloženejma na stole – těžkej pohodář“! Tady je to, jak se říká, „o pocitu“!

Antikvariát, L. Nováková, Mánesova 40, P 2, tel. 22 25 16 44 (po–pá 12–18) • č. 42

Patří pod stejnou firmu jako Zenklova. V ulici, se snad největším výskytem bazarů, se jeden antikvariát hodí. Pár schodů nahoru, jedna místnost, přeplněná spíše staršími knihami, obvyklý sortiment, edice KOD, Karavana, Antická knihovna, knihy s Burianovými ilustracemi, klasika – Jirásek, hodně dětských dobrodružných, výběr českých encyklopedií všech „věků“, Českosl. vlastivěda, kolibříci. Ceny slušné, výkup různých sběratelských materiálů. Celkový dojem je ale jakýsi „fatální smutek“.

Antikvariát v Pařížské, č. 9. Foto Martin Špelda.

Antikvariát, J. Jeřábek & spol., Vinohradská 66, P 2, tel. 24 25 12 20 (po–pá 10–19, so 10–12) • č. 43

„Původ“ tohoto antikvariátu je v obchůdku, který byl v pasáži SBČS, kde byla jedna z mála možností, jak legálně získat již hrané LP. I tady je většinou (v jedné místnosti) sortiment hudební, noty, noty a noty, knihy o hudební historii i teorii, LP, LP, LP (konkurují i spec. prodejně v pasáži Metro), SP, CD. Mimo to knihy většinou z oblasti kultury, próza napřeskáčku, Zlatá Praha, National Geografic, mapy. Nad tím vším se vznášejí zavěšené nástroje a pozorují to busty státníků různých epoch. A několik Ceplechů – to je tedy rána.

Knihkupectví – Antikvariát, J. Pavlovský, Čáslavská 15, P 3, tel. 71 73 73 04 (po–pá 9–18, so 9–13) • **č. 44**

Tohle je ráj pro všechny sci-fisty, milovníky fantasy a přidružených oborů (zde dostanou nejen knihy, ale i časopisy, CD-ROM apod.). V jednom koutě je i antikvariát, kde je samozřejmě sci-fi literatura, detektivky, dětské dobrodružné, trochu ostatních, venku krabice se slevami.

Antikvariát, Z. Krampera, Bělohradská 66, P 2, (po–pá 10–18, so 10–13) • **č. 45**

Antikvariát napojený na Zenklovu, podobná „myšárna“ (to není pejorativní), přeplněná, tmavá místnost, knihy na sobě, sloupy z knih, mrakodrapy knih. Kuchařky, „obrazovky“, pragensie, časopisy, knihy za bůra, průvodce, mapy, Odeon, dětské dobrodružné (May, Ransome, Verne, Curwood), pohlednice. Beletrii nenakupují.

vlastnodušně obchodil a v řeč svázal

Jakub Šofar,

chodec pražský

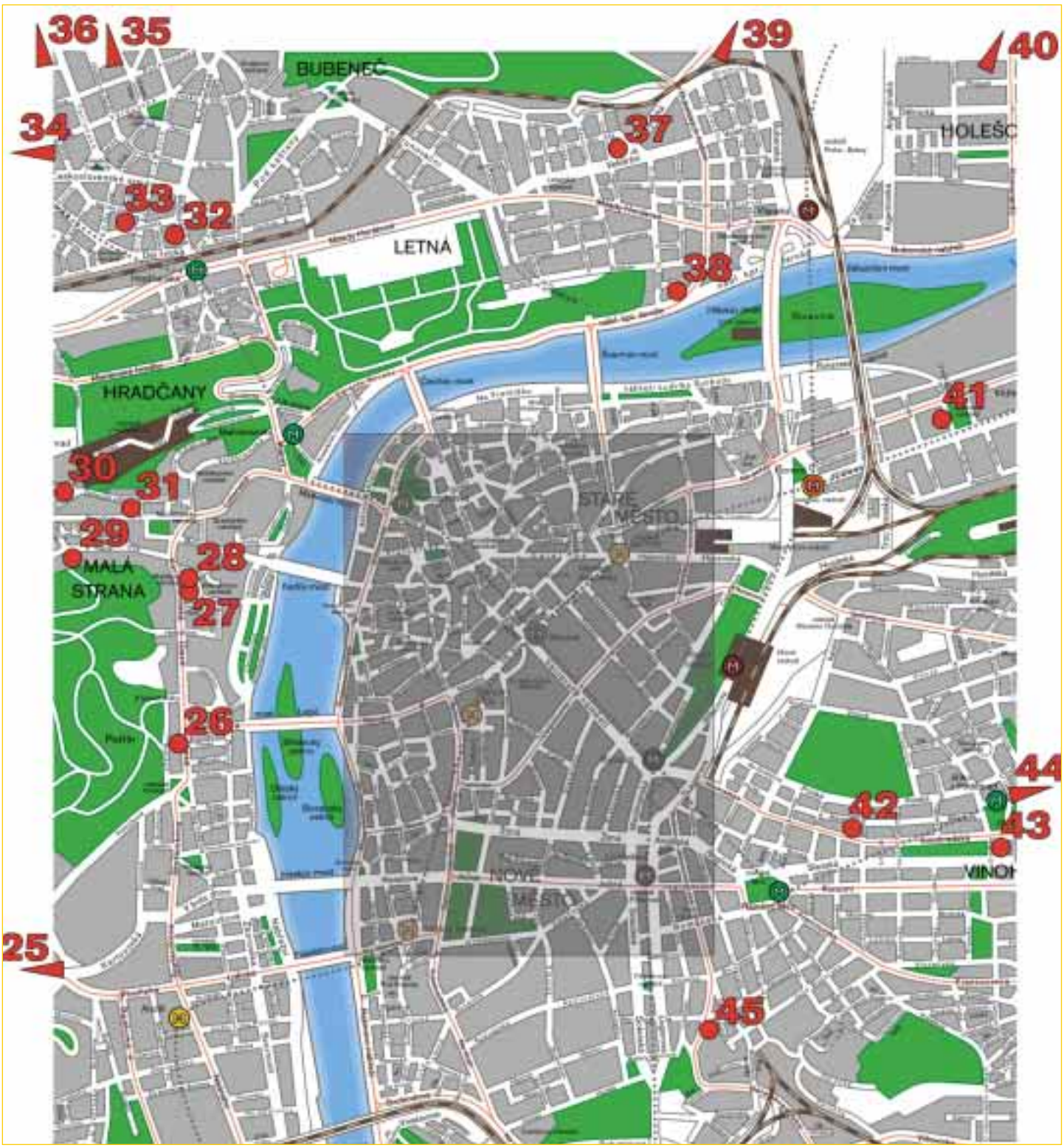

Obrys jednoho života

Jiří Kolář, „Dopis M. B.“, koláž, výřez

Příběh, který začal na počátku čtyřicátých let Křestným listem a s Básněmi ticha se přehoupl v nový komunikační kód, našel v Slovníku metod své logické vyústění. Tahle kniha potvrzuje jedno: máme před sebou originální soubor životních záznamů, které nadto eseteticky i bytostně s logikou zapadají do kontextu celého básníkova díla.

Slibný vydavatelský pramen čtyřicet let opomíjené literárně-výtvarné tvorby **Jiřího Koláře** (nar. 1914), který se v Čechách rozproudil hned v devadesátém roce Prométheovými játry a až do roku 1994 chrlil dvě až tři publikace ročně (čtyři svazky básnického díla, tři publikace výtvarného charakteru, dvě knížky pro děti, dvě monografie), se v následujících čtyřech letech smrskl takřka na třetinu. Kromě tří svazků řady Díla J. K., editorsky vypravených Vladimírem Karfíkem, vyšel jen soubor koláží Ornitologie moderního umění (1997). Ještě horší to bylo s výstavami Kolářovy výtvarné produkce: poslední rozsáhlá exposice, pomineme-li ryze komorní výstavu na hradě Bítov v roce 1998, proběhla v Praze (dům U Černé matky Boží) před šesti lety. Loňský rok Kolářových pětaosmdesátin tak může být s nebývalým množstvím aktivit, které se k tomuto výročí v Praze rozeběhly, určitou satisfakcí.

Hned z kraje roku 1999 byly otevřeny dvě stálé exposice J. K. (galerie Štupartská, galerie Jiřího a Běly Kolářových na Betlémském náměstí). Básník se loni objevil na několika skupinových exposicích: v Památníku národního písemnictví se mihl výstavou Halasovy edice První knížky, v Městské knihovně představil v rámci výstavy Akce,

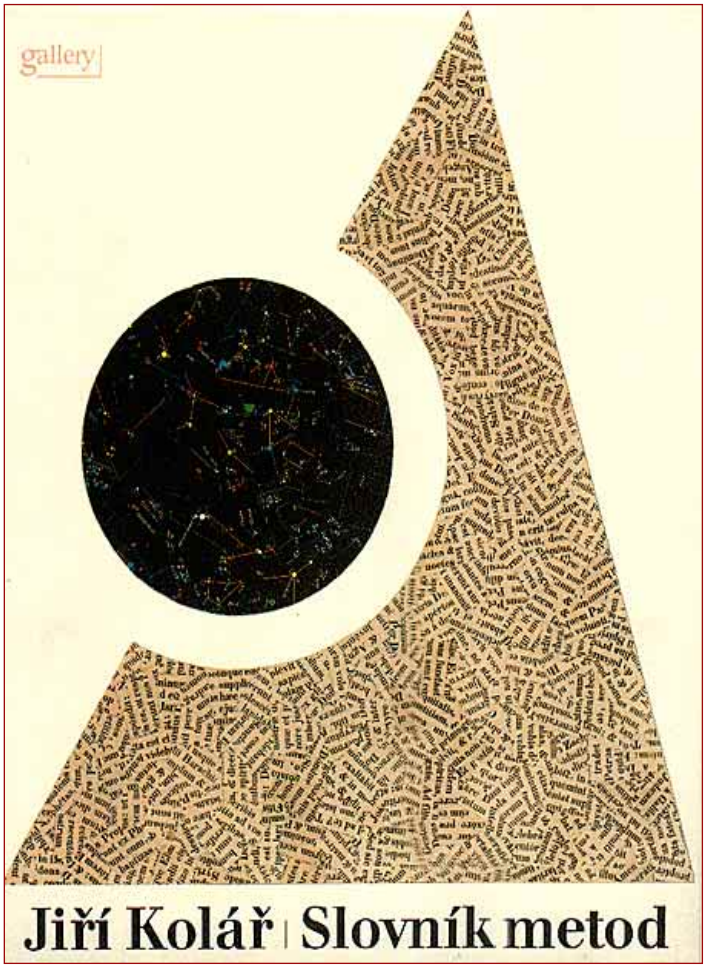

slovo, pohyb, prostor originální listy svého Týdeníku 1968. Samostatně Kolář vystavoval v Českém Krumlově, v Národním technickém museu (zde soubor Evidentních básní) a do března letošního roku ve Veletržním paláci (retrospektiva Příběhy Jiřího Koláře). Na knižním trhu se objevil sedmý svazek Díla J. K. Psáno na pohlednice I., v prosinci pak Kolářova monografie (Příběhy Jiřího Koláře) a mimo oficiální edici vydaný **Slovník metod** (Gallery 1999). Právě geneze tohoto slovníku a jeho cesta k českému vydavateli snad nejpřesvědčivěji odrážejí umělecký vývoj Jiřího Koláře od čtyřicátých let po současnost.

Přestože Kolář prvně vystavoval ještě před válkou (cyklus dvanácti surrealisticky laděných koláží v roce 1937 v Divadle E. F. Buriana), s vydáním básnického debutu Křestný list (1941) na dlouhou dobu přenesl své umělecké těžiště od obrazu ke slovu. K závěru, že je „třeba začít beze slov“ autor dospěl o dvacetiletí později: na sklonku 50. let vznikají první lettristické hříčky a Kolář se stává jedním z rozhodujících inspiromatů české experimentální poesie. Od roku 1962 opětovně vystavuje v Čechách, o rok později i v zahraničních galeriích. Ve stejném roce, kdy vychází sbírka experimentální poesie Josefa Hiršala a Bohumily Grögerové JOB-BOJ (1968) Kolář začíná formulovat první techniky svého kolážování. Převážná část textů vzniká v následujícím desetiletí a v roce 1979 je metodický slovník v podstatě hotov: přibližně stovku technik autor zachycuje slovem i obrazem.

Odchod do Paříže ale chystanou knihu rozbil: Kolářovi se podařilo přes hranice převézt jen její textovou část. Nicméně po necelém roce se rozhodl výtvarný pandán doplnit a během dvanácti měsíců katalog znovu zkompletoval. V monografii J.K. (Odeon 1993) Raoul-Jean Moulin uvádí, že v osmdesátém třetím roce měl Kolářův slovník definitivní podobu. Vydání se dočkal o tři roky později v milánské edici Giancarlo Politi (pod názvem Jiří Kolář, s texty v angličtině, italštině, němčině a češtině). Druhé, tentokráte francouzské vydání už jmenované jako Dictionaire des méthodes (Edition Revue K 1991) a rozšířené o některá další hesla, se stalo podkladem pro českou verzi. Tu vydalo v překladu Běly Kolářové, s doslovem Gilberta Lascaulta a ediční poznámkou Vladimíra Karfíka, pražské nakladatelství Gallery. Nynější verze slovníku obsahuje sto jedenáct textů plus stejný počet doprovodných ilustrací.

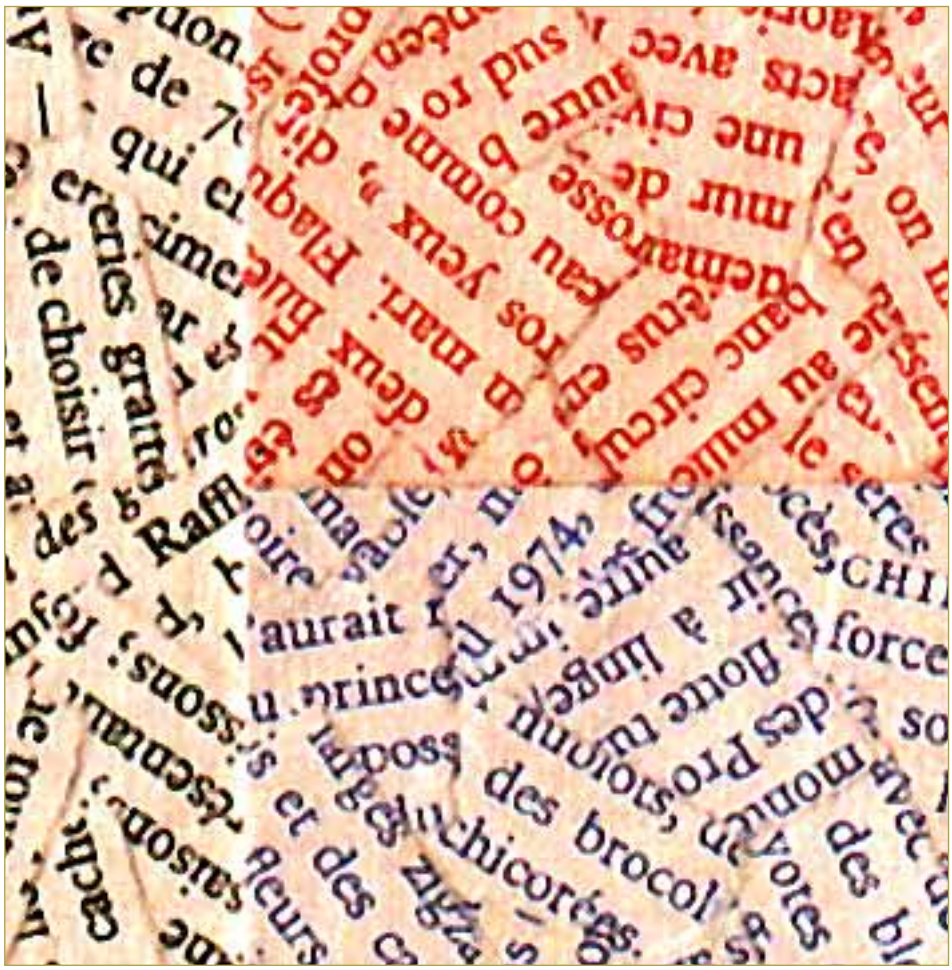

Jiří Kolář, „Dopis M. B.“, koláž, výřez

Kolářova metodická příručka má ale s klasickým slovníkem společného pramálo, snad jen abecední řazení hesel. Blíží se spíš jakémusi literárně-výtvarnému deníku více než dvou desetiletí autorova života; svědčí nejen o uměleckém vývoji, ale dokládá též kontinuitu a vědomou logiku Kolářovy životní tvorby. Ve slovníkových textech nenajdeme suchou akademickou teorii, nýbrž živé a žité verše v próze, které nevysvětlují proč ten který postup vznikal, ale především jak. Nabízejí v podstatě výklad filosofie básnické, respektive výtvarné skladby.

Podobnost se stejnojmennou metodickou příručkou Edgara Allana Poea, podle které vznikla monumentální báseň Havran, je jistě na místě. Už ve svých deníkových záznamech z let 1946–1947 shrnutých pod názvem Roky v dnech Kolář, tehdy coby člen Skupiny 42, popisuje výstavbu kostry textového útvaru jako předstupeň k samotné básnické tvorbě: *„Ať jsem dělal cokoli, vždy jsem narazil jako na čínskou zeď na potřebu formy. Jako nemoc zachvátila mne nutnost hledat nový řád a všechna moje další práce se mi zdála zbytečná dotud, dokud bych nenalezl nit, podle které bych mohl pokračovat v cestě přes všechny vyvstálé rokliny tématu a života.“* Svůj příklon k racionalizaci uměleckého aktu, k apriorní kalkulaci s textovou materií, přenesl Kolář o dvě desetiletí později i do výtvarného umění. Ve Slovníku metod předkládá desítky situací, které předcházely jeho tvorbě, otázek, které jej chytaly za ruce, vzpomínek, jež se náhle vyjevo-

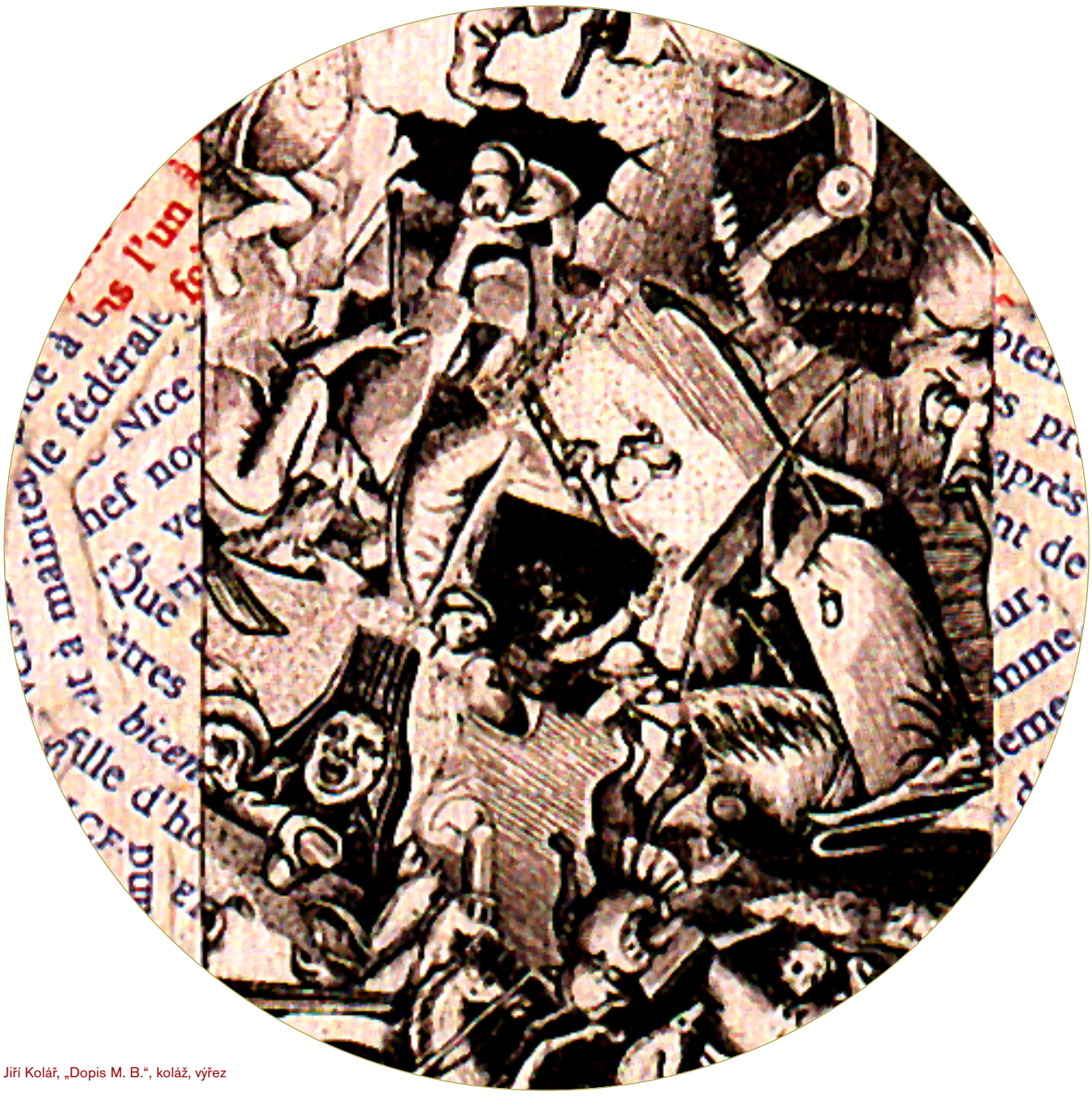

Jiří Kolář, „Dopis M. B.“, koláž, výřez

Jiří Kolář, „Rousseau v Praze“, koláž, výřez

valy a vnucovaly jako podklad pro budoucí výtvarné dílo. Racionální uvažování nad metodou je pro Koláře minimálně stejně důležité jako bytostně poetický cíl, ke kterému metoda vede.

V doslovu Sedm poznámek ke knize a k dílu Jiřího Koláře poukazuje Gilbert Lascault na paralelu mezi dílem francouzského filosofa René Descarta Rozprava o metodě a Kolářovými výtvarnými postupy. Zatímco kartesiánství hledalo v 17. století pravdu ve vědách, Kolář ji o tři sta padesát let později hledá v umění. Spoléhá na rozum jako na prostředek uchopení vnitřního i vnějšího světa člověka v jeho maximálně autentické a ryzí podobě. Tento Lascaultův postřeh se netýká jen Kolářova výtvarného díla, ale snad ještě silněji jeho předchozí literární tvorby. Otevřeme-li znovu deník Roky v dnech, k datu 14. březen 1946 si Kolář mj. připsal: *„Celý den mnou lomcuje otázka, jak zachytit alespoň několik okamžiků, nezkreslených, nevymyšlených, pravdivých a všedních, několik okamžiků věčné řeči každodenního života.“*

Příběh, který začal na počátku čtyřicátých let Křestným listem a s Básněmi ticha se přehoupl v nový komunikační kód, našel v Slovníku metod své logické vyústění. Tahle kniha potvrzuje jedno: máme před sebou originální soubor životních záznamů, které nadto eseteticky i bytostně s logikou zapadají do kontextu celého básníkova díla.

Jan Los

Hrůzyrumuniplní!

I ostatní spoluhráči (dá-li se to tak vůbec říci) se nasmívali, jako by upozorňovali, že přijde něco povedeného, „on asi něco vyvede“. Pravnuk Dáků rozhoupal „lambadicky“ svoje tělo a začal do klasického amerického bluesové vzorce klokotat na slavíka (možná by bylo lépe říci,

Minule jsem psal o tom, jak je třeba být hledačem, jak je třeba nechat vést srdce ve výběru, jak je třeba ze slov, z plakátů, z novinových článků věštit budoucnost (viz Bez čmoudu nejsou Farlanders!, Dobrá adresa 4/2000). Ale někdy se to nepovede; i na stejném místě v lese, kde najdete pytle hub, nemusí být za týden ani čechratka podvinutá (v lepším případě).

Palác Akropolis inzeroval na 25. dubna 2000, opět v rámci akce United Colours of Akropolis, rumunskou kapelu **Nightlosers**. Typické americké blues s rumunským „drajvem“, budete všichni koukat! No fakt. (Zpětně jsem zjistil, že ve všech propagačních článcích bylo použito slovo „prý“.) No a protože si s chutí doma pouštím Taraf de Haidouks (třeba Dumbala Dumba) – čerstvou, „vranou“ kapelu rumunských cikánů, vydal jsem se s jedním pivem v žaludku a s pošetilostí neodpovídající datu narození na Žižkov. V osm se ještě vůbec nic nedělo, jen na pódiu bylo daleko více nástrojů, než které by mohli obsluhovat tři hráči (tolik jich bylo aspoň na fotografiích).

No, nebudu vás napínat. Všechno bylo špatně. Kapela hrála v šesti lidech, varhaník ještě před měsícem „holil“ někde v Davosu v takovém tom baru, kde jedny „hamondky“ nadělají tolik muziky, že se o tom kravám Milkám nikdy ani nesnilo a hned se jim z toho mléko ve vemenech srazilo na čokoládu (to si teda opravdu myslím). Cimbálista se přidával velmi sporadicky a klepal paličkami o sebe, houslista občas zakontroval a frontman mastil na kytaru a na foukačku klasické bluesové fláky a pěl v hlavním jazyce imperialismu. Ostatní se přidávali podle potřeby a nic rumunského se nedělo (a nebo jsem to nepostřehl). Nedošlo

Inlqinumuryšůrн

že se přes něj snažil zpívat). Tož tak. Přežil jsem tři jeho vložky, tři propracovaná rytmická cvičení, tři estrády v estrádě. Když začala ta nešťastná kapela hrát Black Magic Woman, tak jsem se sbalil, oželel 150 korun podložených mou prací a odešel pryč.

k oné proměně, syntéze, k objevení průniku, k proniknutí objevu. Nic nebylo ozvláštněno.

Asi při páté skladbě naběhl na jeviště sedmý člen souboru, festovní, tmavší Rumun v klobouku (mluvím o něm proto, o tom klobouku, že dle mého byl nadán, ten klobouk, zvláštní, nadpřirozenou mocí, byl vlastně jakýmsi hluchým hudebním nástrojem), který mohl být bývalým oblastním tajemníkem pro průmysl v Pitešti nebo v Kluži, a dnes dělal kapele řidiče (tak jsem to celé dekonstruoval). Kýval se do rytmu, nasmíval se do publika. I ostatní spoluhráči (dá-li se to tak vůbec říci) se nasmívali, jako by upozorňovali, že přijde něco povedeného, „on asi něco vyvede“. Pravnuk Dáků rozhoupal „lambadicky“ svoje tělo a začal do klasického amerického bluesové vzorce klokotat na slavíka (možná by bylo lépe říci, že se přes něj snažil zpívat). Tož tak. Přežil jsem tři jeho vložky, tři propracovaná rytmická cvičení, tři estrády v estrádě. Když začala ta nešťastná kapela hrát Black Magic Woman, tak jsem se sbalil, oželel 150 korun podložených mou prací a odešel pryč.

Napadlo mě, že si vyjedu na Žižkovskou věž a budu jen tak, naprázdno, rentgenovat pražskou tmu, prošpikovanou tu a tam, tam a tu gejzíry industrializace a svítivými strupy globalizace. Dole pode mnou zářila Praha (to asi znáte), já jsem seděl sám samotinký v první lajně obrovského kina a zíral jsem na každodenní obraz, na takový velikánský monoskop: Libuše věštící slávu se zhroutila do černé díry. Dole pode mnou zářila Praha a z té nepodařené fúze mnou lomcovala hrůza.

Jakub Šofar

Jak se Wernisch

Rozehnalovo básnické vidění (naivní, ale přesné) v sobě nese osobitou životní zkušenost a pohled člověka narozeného na začátku 20. století. Básník je idylický jako předprvováleční deklamátor samopodpůrného spolku a přesný jak obecní kronikář. Je k pomilování přízemní, nikdy se neodchyluje sám od sebe.

Ač nikdy nebyl, vydal básník **Václav Rozehnal** knížku: do oběhu znovu posílá svoji jedinou sbírku nazvanou **Z letošního konce světa** (Triáda 2000), která prvně vyšla samizdatem v roce 1982. Podle údajů na záložce je Rozehnal (1904–1959) sice už přes čtyřicet let mrtev, ale jelikož nikdy nežil, nemohl ani zemřít, a proto je tu s námi neustále. Zdá se vám to zmatené?

Básník a překladatel Ivan Wernisch (nar. 1942) si Václava Rozehnala vymyslel, jak sám říká v jedné ze svých knížek, na konci 70. let. Přivedl tím na svět pohádku tak důvěryhodnou, že jí spolu se čtenáři uvěřili třeba i autoři Slovníku zakázaných autorů 1948–1980, kde se Rozehnal objevil jako samostatné a ctihodné heslo. Jako většina velikánů vymyšlených u stolu je i tenhle sice trošku jednorozměrný, zato ale dokonalý. Někteří recenzenti Rozehnala řadí do kontextu soudobého Wernischova díla a nacházejí spousty podobností. Nicméně proč básníka, byť neexistujícího,

rozehnal

nechápat jako bytost samostatnou a svébytnou?

Rozehnalovo básnické vidění (naivní, ale přesné) v sobě nese osobitou životní zkušenost a pohled člověka narozeného na začátku 20. století. Básník je idylický jako předprvoválečný deklamátor samopodpůrného spolku a přesný jak obecní kronikář. Je k pomilování přízemní, nikdy se neodchyluje sám od sebe. Tedy vlastně jednou se odchýlí: v titulní básni Z letošního konce světa, kde jako by tušil příští existenciální deprese a do jeho čistého a statečného světa fáborků a vlasteneckých pomezních rozhodčích náhle proniká trýznivá nedopovězenost a ponurý refrén (nevěřili byste, jak temná můžou být slova „gramofon hrá pochod z Aidy“). Tímto jediným odbočením vlastně Rozehnal vystupuje z oné jednorozměrnosti, kterou jsem mu na začátku přisoudil. – Ale pryč od mých „hloupých omyrů“. – Ještě jednu vlastnost mají Rozehnalovy básně. Jsou vtipné. A to skoro přesně „cimrmanovsky“. Stačí jediný citát („A už je tu krásná zápasnice / Obryně v růžovém trikotu / přemáhá nejenom mistra řezníka / ale i nadstrážmistra Josefa Mikotu!“) abychom pochopili. Rozehnal prostě vystihuje stejnou dobu jako Jára Cimrman a je jí okouzlen stejně silně jako objevitelé českého všegénia. V této době se Rozehnal cítí svůj: idylický, optimistický, střižený na míru.

Václav Rozehnal je jedna z nejpovedenějších Wernischových mystifikací. Možná, že je ale všechno obráceně! Jak tak toho Wernische skrz jeho knížky sleduju, začínám mít dojem, že si ho vymyslel Rozehnal. Pravděpodobně jsem na stopě příšernému spiknutí: dochází mi, že protřelý šestadevadesátník Rozehnal programově mystifikuje celou českou literární veřejnost! Mám nejasné tušení, že si vymyslel stejně tak Ivana Diviše jako Martina Reinera nebo Martina Pluháčka. Ale třeba i Marii Majerovou a dozajista i mě! Bože, co všechno ještě objevíme...

Štefan Švec

Ivan Matoušek, „Grafomanie“, serigrafie ze sbírky Poezie a serigrafie před koncem 80. let

Jedna cesta necesta:

Zmíněná Skupina 42 není tudíž pouze „hromada knížek veršů“: jsou to i strojopisné prózy z pera Hrabala nebo Bondyho, později též „neorealistické“ texty Karla Maryska a samozřejmě zápisky a záznamy autora „deníku událostí“ Jana Hanče. Působení Skupiny 42 v české literatuře tudíž nikterak nekončí...

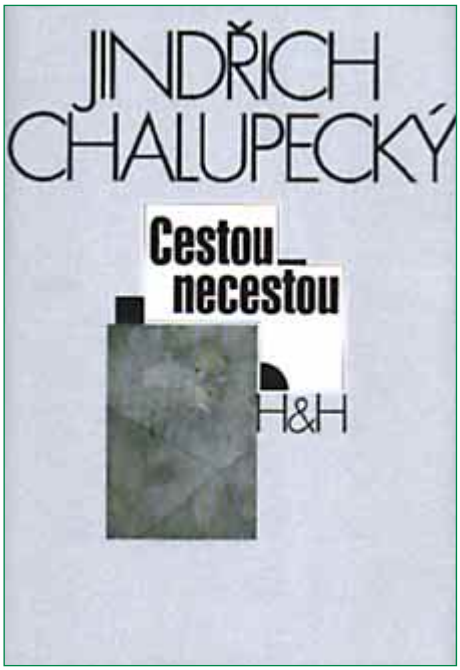

Editoři Zina Trochová a Jan Rous nyní připravili pro nakladatelství H & H obsáhlý výbor z výtvarných esejů, článků a úvah **Jindřicha Chalupeckého** (1910–1990) pod názvem **Cestou necestou**, shrnující jeho texty z let 1934–1989. Ještě obsáhlejší soubor kritikových prací měl vyjít již na přelomu osmdesátých a devadesátých let v Odeonu a Chalupecký ho ještě stačil před svým skonem přehlédnout. K vydání této ediční verze už nedošlo, v nynější podobě byly z knihy vypuštěny literární eseje, vesměs mezitím uveřejněné v jiných publikacích, a naopak sem byly připojeny další studie, otištěné v cizině nebo v samizdatu.

Z hlediska literární historie a kritiky však i v publikaci Cestou necestou znovu najdeme kupříkladu esej Svět, v kterém žijeme (svého času publikovaný Vladimírem Holanem v Programu D40 pod názvem Svět, v němž žijeme), který je obvykle považován za manifest Skupiny 42. Sám autor ho při uveřejnění v Jazzpetitu č. 2 v roce 1980 charakterizoval jako první přetištění z časopisu, který je dnes už těžko dostupný. Upřímně řečeno, při dnešním stavu našich knihoven je bohužel právě tak problematicky dostupné rovněž periodikum, v níž Chalupecký svého času otiskl studii **Počátky Skupiny 42**, která nás v literárním kontextu zajímá ze všeho nejvíc: totiž čtrnáctideník Výtvarná práce, kde v dvojčísle 19/20 vyšla roku 1963 vzpomínková studie Jindřicha Chalupeckého jako tzv. úvodní materiál. Během dalších třiceti sedmi let nebyla nikdy přetištěna, takže ji znají jen ti nejpovolanější, dokonce ani širší kulturní veřejnost pravděpodobně nikoli.

Tenhle kritikův text vznikl jako svérázný dovětek k retrospektivní výstavě tvorby Skupiny 42 v Praze a Brně, je tudíž zaměřen převážně na výtvarníky skupiny a na jejich umělecký vývoj; o spisovatelích hlásících se k tomuto seskupení se zde téměř nehovoří. Nicméně se tu připomíná jeden neobyčejně závažný fakt: že se totiž mladí umělci ve třicátých letech instinktivně nebo možná intuitivně hlásili především k surrealismu, k umění revolučnímu a zejména skutečně modernímu, že shodou okolností došli porozumění zrovna u nakladatele F. J. Müllera, který právě vydal překlad Bretonovy Nadji a nyní mladým výtvarníkům poskytl prostor pro připravovanou výstavbu jejich tvorby. Získali si tehdy i určité porozumění v očích Vítězslava Nezvala, když však do Prahy přijeli surrealisté z Paříže, podle Chalupeckého „Štyrský učinil vše, aby se výstava neuskutečnila, aby se naše skupina rozešla a Breton s Eluardem aby se nikdy nedověděli, že ještě jiní malíři s jedním sochařem (míněn je pochopitelně Ladislav Zívr, pozn. V. N.) chtěli jim ukázat své věci. Když se později Nezval rozcházel se surrealisty,“ podotýká Chalupecký, „trpce tu historii Štyrskému připomínal.“ Zvláště když podle autorova svědectví šlo o obrazy, s nimiž tehdy mladí tvůrci do slova a do písmene neměli kde vyrukovat: ani v Mánesu, ani v Umělecké besedě.

Tato připomínka Jindřicha Chalupeckého z roku 1963 je nesmírně závažná a charakterizuje kulturní kontext druhé poloviny třicátých let ze zcela odlišného pohledu, než jak je obvyklé (a má to bezpochyby svou platnost i v kontextu tehdejší literární tvorby). Chalupecký v zamýšlení o počátcích

Skupina 42

Skupiny 42 mj. praví, že se sice u nás hájilo a propagovalo moderní umění, leč „moderní umění v určitých mezích. (...) Spíše se česká moderna obracela k vkusu a potřebám těch, jimž se dalo říkat ‚pokroková buržoazie' a kteří byli schopni odebírat současnou výtvarnou produkci. Šlo se proto za jakýmsi dobrým standardem, spolehlivou kvalitou; mluvilo se hodně o ‚světovosti', o ‚udělání obrazů', o ‚malířském métier', ale nehodilo se riskovat, provokovat, zkoušet neznámé a nejisté. Prostě byl to zas tak trochu ten český osud: pokrokovost v mezích zákona." Nevyplývá z toho řada paralel i pro postavení tehdejších mladých literátů?

Autor své vzpomínkové zamyšlení (které by měl nyní číst a znát každý, kdo se zabývá problematikou moderního umění, a to nejenom českého) posléze uzavírá konstatováním, že ze Skupiny 42 „zbylo snad víc něco více než hromada obrazů, fotografií, soch, katalogů a knížek veršů". Bohužel zrovna knihy veršů tu jsou uvedeny na nejposlednějším místě a není to určitě jen kvůli tomu, že text je psán pro Výtvarnou práci. Jenže ve chvíli, kdy „malíři Skupiny 42 skončili své společné usilování ještě před rokem 1950", už měli i literáti hlásící se k programu uměleckého civilismu za sebou významné dílo: bezpochyby Ivan Blatný nebo Josef Kainar. K psaní v duchu Skupiny 42 měl tehdy blízko kupříkladu Oldřich Mikulášek (Pulsy). Ale právě kolem roku 1950, začíná Skupina 42 intenzivně žít (pochopitelně v podmínkách vydavatelské cenzury a tematické autocenzury) v literární sféře: tehdy vznikají Prométheova játra a deníkové knihy Jiřího Koláře, v té době se k tezím skupiny postupně přičleňují Bohumil Hrabal, Karel Marysko, Egon Bondy či výtvarník Vladimír Boudník. Kolářovu velkou literární inspiraci po celý život vyznávají tvůrci jako Jan Hanč a především Jan Zábrana. Konkrétní texty totálního realismu v literatuře naplňují Chalupeckého krédo, podle něhož „v umění nejde o to učinit svět hezkým a příjemným, nýbrž velikým a pozoruhodným; učinit jej krásným, učinit jej hodným lidského života; učinit jej hodným toho, aby se ho lidská bytost účastnila svou celistvostí."

Nicméně je neobyčejně zajímavé, že podobnou zkušenost jako kdysi mladí výtvarní umělci s mluvčími „oficiálního" surrealismu učinili o několik let později taktéž mladí nymburští básníci Karel Marysko a Bohumil Hrabal. Také oni byli neslitovně zavrženi, tentokrát Karlem Teigem, a jejich texty byly označeny (zčásti asi právem) za příliš „měkký surrealismus"; nikoli náhodou později Hrabal o svých „něžných" juveniliích mluvil jako o „básninkách". Surrealistické impulsy jsou v tvorbě Bohumila Hrabala patrné v celé jeho literární dráze, přesto však filiace mezi mladými básníky a výtvarníky stojí za zmínku: rovněž Hrabal se po tomto neporozumění (nebo přesněji řečeno příliš příkrém Teigově odsudku) zřetelně přiklonil nejprve k existencialismu, později na přímý popud Jiřího Koláře k „antiprogramu" Skupiny 42, přetrvávajícímu i po jejím rozuštění, čili ke krédu literárního civilismu. Zmíněná Skupina 42 není tudíž pouze „hromada knížek veršů": jsou to i strojopisné prózy z pera Hrabala nebo Bondyho, později též „neorealistické" texty Karla Maryska a samozřejmě zápisky a záznamy autora „deníku událostí" Jana Hanče. Působení Skupiny 42 v české literatuře tudíž nikterak nekončí jejím rozpuštěním nebo rozchodem, stejně jako po politické roztržce ve Skupině surrealistů ČSR v roce 1938 přes všechna omezení nikterak nekončí surrealistická tvorba v Čechách.

Vladimír Novotný

Co se chystá

Co vydalo v měsíci Triáda

Nakladatelství Triáda založili v roce 1994 Lucie Medková, Václav Vokolek a Robert Krumphanzl. V edici Delfín vychází od roku 1995 mj. současná česká poesie: **Jaromír Zelenka:** Přepadání, **Ivan Diviš:** Kateřina Rynglová, **Jaromír Zelenka:** Objetiny,

Václav Rozehnal (1904–1959), literární mystifikace básníka a překladatele Ivana Wernische. Heslo ve Slovníku zakázaných autorů 1948–1980 říká o Rozehnalovi toto: „Autor veršů a próz, byl zaměstnán jako účetní a bankovní úředník. Od roku 1953 byl dělníkem ve skladu. Část tvorby, editorsky nezpracovaná, koluje v opisech.“ Více viz recenze na straně 26 tohoto čísla. Následující ukázky jsou z jediné Rozehnalovy sbírky **Z letošního konce světa**.

Ivan Matoušek, „Na stupních vítězů“, serigrafie ze sbírky Poezie a serigrafie před koncem 80. let

Nedělní projížďka

JUDr. Brauner Antonín
se všemi svými mazlíky
usedá do malého vozíku
taženého poníky.

Mají čas na malou projížďku,
neboť je 11 dopoledne
a paní Braunerová přikázela:
„Vraťte se do půl jedné!“

Nejprve jedou k zámečku
podívat se na páva.
Z fořtovny vyběhne žlutý psík
a hlasitě jim nadává.

A záměčtí velcí psové
přiženou se ke vratům –
„Nu – už je čas, mazánkové,
obrátit se k návratu.“

Zpátky jedou po hrázi
kolem lesa, kolem lomu,
dítka začínají fňukat,
ještě se jim nechce domů.

„No tak, dětičky, nezlobte,
maminka nás čeká s obědem!
Jestli bude příště hezky,
zase si takhle vyjedem.“

květnu 2000 nakladatelství v edici Delfín

Ukázky z vydaných knih (básnická řada)

Jiří Tomášek: Banalita, **Václav Rozehnal:** Z letošního konce světa, **Ivan Matoušek:** Poezie. Z posledních dvou titulů přinášíme ukázky.

Vůně, květy, cesta, slunce

Vůně antherin a rezed,
žluté květy pryskyřníku,
stinná cesta podle louky,
zlatisté odlesky slunce,
hřbitůvek zarostlý bezem,
vysílená obraznost; a
mysticismus Swedenborgův.

Koroptví je letos málo,
všude samí diletanti.

Po obědě

V zeleném altánu sedí
sousedovic slečinka,
osladí si sklínku čaje,
vezme lžičku, zacinká.

Po pěšině leze želva
s otlučeným krunýřem,
slečinka odhání vosy
knihou, jako vějířem.

Přes náměstí letí špačci,
nikde ani človíčka,
z altánu se ozývají
francouzská slovíčka.

Dusný den

Nad rybníkem u kapličky
důstojný pán Kovařovič
a pan školdozorce Matouš
svými kapesními šátky
rozhánějí hejno tiplic.
„Jak by tady bylo pěkně,“
povídá pan školdozorce,
„nebýti těch rybníků tu.
Líhne se v nich všelijaká
obtížná, odporná havěť.“
Důstojný pán Kovařovič
vytáhne své remontoirky
a opáčí: „Měli bychom
postupovat čiperněji,
sic vystydne polévka.
Inu, milý školdozorče,
Pánbůh ví, k čemu nás stvořil,
mne i vás, a všechnu havěť.
Třeba jsme k něčemu dobří.“

Co se chystá

Ivan Matoušek (nar. 1948), spisovatel a výtvarník. Vystudoval obor chemie na Přírodovědecké fakultě UK. Zaměstnán jako chemik ve Výzkumném ústavu pro farmacii a biochemii. V samizdatové Edici Expedice publikoval knihu povídek *Mezi obrazy* (1980; druhé, přepracované vydání s názvem *Mezi starými obrazy* vydalo v loňském roce nakladatelství Votobia) a novelu *Album* (1987; druhé vydání Mladá fronta 1991). Dále vydal novelu *Autobus a andromeda* (Kdo je kdo 1995) a romány *Nové lázně* (MF 1992) a *Ego* (Torst 1997). Kniha **Poezie**, z níž přinášíme ukázky, je souborným vydáním Matouškových básní a slučuje do jednoho svazku dvě původně samostatné sbírky – *Marie* (1982) a *Poezie a serigrafie před koncem 80. let* (1990).

Ivan Matoušek, „Lednové pohyby“, serigrafie ze sbírky Poezie a serigrafie před koncem 80. let

Lednové pohyby

On chodí denně sem a tam
Ona tam a zpátky
Kdekdo pospíchá
Je stále smutný
Je stále neprobuzená
Konečně svítá
Sklouzni se
Dokonce sněží
Na všechny naše rovnoběžné šrámy
Za koutkem oka zahýbají
Zpátky, rozejděte se, vraťte se
Zpomaluje, vrací se, zastavuje
Je to tu, proboha, tady je
Před mříží klece
Za mříží klece
Za mříží chtěla žít
Před mříží dvojice
Odděleni
Zastavili se jeden před druhým
Dýchali
Rozpažili
Tleskali, hvízdali, volali
Být tak vyslyšeni
Plachtili, kroužili, oba dva toužili
Přeudiven olízl ruku
Zvědavě vyplázla přeroztomile jazyk
Protáhl se skrz šrámy a ty se zalily
Podívej, tobě teče krev!
Jakto že zvracíš? divil se zas on
Tak já tě ranila?
To ze mě je ti zle?
A ty se divíš?
Něco ti povím
Tak si mě vem
Na což řekl:
Dnes málokdo se diví
Ptáci pod oblaky letí
Drásavé představy nás unášejí v dál
Však znát někoho z těch vyvolených
Kteří na vlastní oči kdysi viděli plamen
Zeptal bych se, zda hořící šel nebo stál
A jak se tvářil
Třeba se provinile smál

květnu 2000 nakladatelství
v edici
Delfín
Ukázky z vydaných knih
(básnická řada)

* * *

Na počátku byl udělán podivný červenožlutý živočich
Vajíčkovité červené břicho a hlava
Ťapkaly na dlouhých nitkovitých žlutých nohách
Komíhaly se na dlouhém nitkovitém žlutém krku
Břicho i hlava tancovaly tanec odstrčenosti
poskakovaly poskok směšnosti
houpaly se oklamaností
koupaly se uplakaností

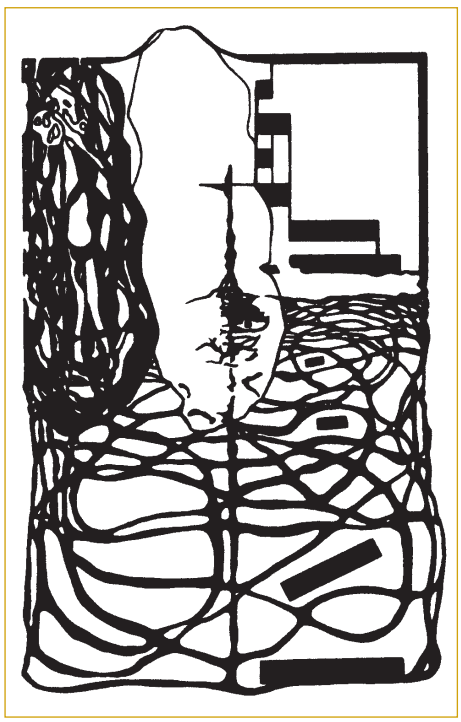

Ivan Matoušek, „Veselo“, serigrafie ze sbírky Poezie a serigrafie před koncem 80. let

Ivan Matoušek, „Prosinec“, serigrafie ze sbírky Poezie a serigrafie před koncem 80. let

Prosinec

Dárky, větve, jehličí
Nadlidské až nadpozemské
Jsou osudy mezi námi
Co jiného nám ještě zbývá?
Což můžeme být něco víc?
Tolik věcí nevšedních
Stihnout za jediný rok
V noci zimu
Občas hvězdy
Jaro připomene lásku
Tričko v létě zejména
Po podzimu
Možná v lednu
Březen v hlíně
Květen připomene lásku
Tričko v létě zejména
Po podzimu
Možná v lednu
Březen v hlíně
Květen připomene lásku
Tričko v létě zejména
Březen v hlíně
Toužit spát
Jaro
V létě
Po podzimu
Ve tmě se tím probírat
Nést oblaka nad hlavami
Ničím menším sbohem dát
Abych zůstal mezi vámi
A podivné události
Děly se i na papíře
Musíte se pomodlit
Ať přežiju také příště

připravil
Radim Kopáč

Bojím se bledé ženky

(vzkaz Sylvii Plath na onen svět)

v pohodlí se předbíháme
avšak ve většině domácností a bytů
již nelze
pustit si jednoduše otravný plyn
obřadně rozložit deníky po kuchyňském stole
v Challengeru poslední básně
vystartovat prvním veršem nahoru (hle kosmos!)
lze snáz volit odhodlání
zúčastnit se opět ve svém *haute couture*
žel módní
přehlídky nejnovějších variací bolesti
ne pohodlně ani pro efekt
ale znovu s vírou

Ivan Matoušek, „U nemocničního lůžka“, serigrafie ze sbírky Poezie a serigrafie před koncem 80. let

Pražská rodačka, básnířka **Simona Ester Brandejsová** (nar. 1975), studuje VOŠ Jaroslava Ježka (tvorba textu a scénáře). Hraje na housle a zpívá v Branickém komorním souboru; vystupuje s programem vlastních písní.

Představujeme Vám
(nová jména české poesie a prózy)

Simona Ester Brandejsová

První autorské čtení poesie absolvovala před sedmi lety; publikuje časopisecky a na vlnách Českého rozhlasu 3 – Vltavy. Následující ukázky vybíráme z ineditní sbírky Sólo pro dvoje housle (2000).

ve spánku slýchávám podzim
bledá divoženka tleská na mramor:
ledový chór! ledový chór!
čas se brání šermuje rafičkami
múza se měnívá v stvůru
která cize zuby cení
– třpytku nedohlédnu –
smutek plyne kolem nad a podél
těžké paže pomalými tempy krájí jezero
až na samé dno...
– neustanu! nedotknu se!
blízko tak blízko
je ostnatá brána utichlý chrám...
nikoho ničeho
jen podvědomé bledé ženky bojím se
na břehu svého snu osychám

vídám jednu noblesní paní
nosí blýskavé náušnice
a srdečný úsměv má jako šperk
bylo by krásné o ní napsat báseň
ta báseň by zářila
jako ta paní
jíž v očích kraluje přívětivé světlo
zvěčňující ji
tu krásnou nemladou paní
pokaždé vídám a chci uctít básní
její podivuhodné světlo které tady bude
ještě dlouho poté
co už ta paní tady nebude

připravil
Jan Los

V příštím čísle (vychází 30. června 2000) si přečtete:

Štefan Švec
o časopise Pěší zóna

Vladimír Novotný
o knize Michala Viewegha
Nové nápady laskavého čtenáře

Představujeme Vám:
prozaik Pavel Turek

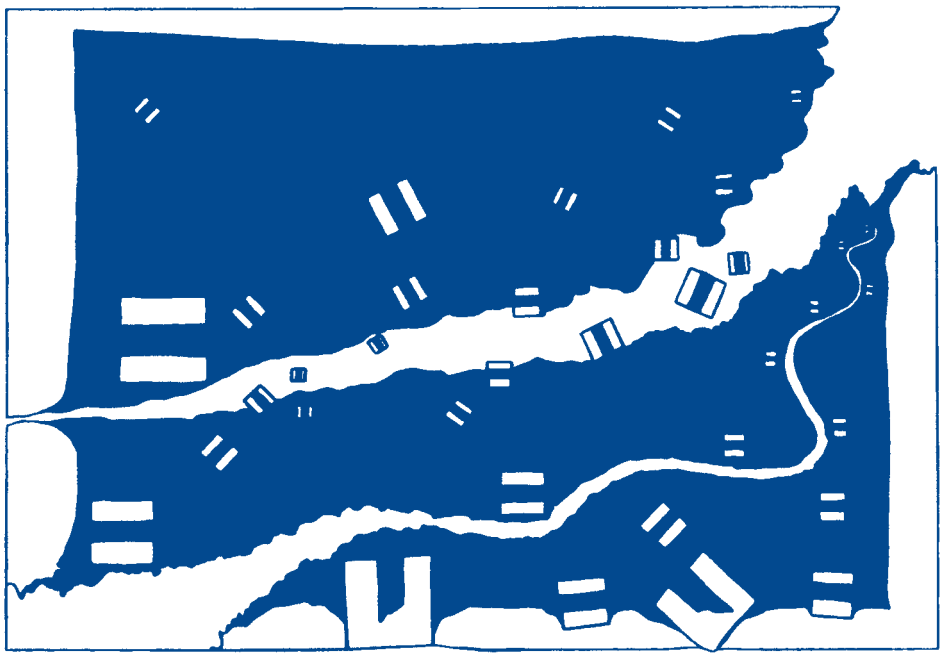

Ivan Matoušek, „DEO GRATIAS“, serigrafie ze sbírky
Poezie a serigrafie před koncem 80. let

Na shledanou příště!